

Od 1. nov. dalje
naročnina mesečno
30 din. za inozem-
stvo 50 din. — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 98 din. za
inozemstvo 120 din.
Uredništvo:
Kopitarjeva ul. 6/III.
Tel. 40-01 do 40-05

SLOVENE

Izjaja vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku.

Ost. rač. Ljubljana
št. 10.650 za naroč-
nino in št. 10.349
za inserate
Uprava: Kopitar-
jeva ulica 6
Tel. 40-01 do 40-05
Podruž. Maribor,
Celje, Ptuj, Jesenice,
Kranj, Novo mesto,
Trbovlje

Dnevi v Budimpešti

Narodi se pripravljajo, merijo svoje moči in se pomirijo, pa zopet spro. Pravo državniško moč in sposobnost pa pokažejo, če se znajo preko vseh naravnih razlik in navad v pravem trenutku zvezati v resničnem in trajnem prijateljstvu. Tako morejo postati najboljši drugovi narodov, ki so se zdeli drug drugemu najbolj tuji. Združijo jih višja in skupna korist, da lahko, naslonjeni drug na drugega, ohranijo in branijo prostor, na katerem kot sosedi živijo, proti silam, ki so močnejše od njih in od njihovih sporov vlečejo korist. Naš čas, ki po čudovitih pridobitvah civilizacije premostuje največje daljave in narode zblizuje po izmenjavi njihovih gmočnih dobrin in kulturnih vrednot, posebno pospešuje politično sodelovanje manjših narodov, da bi v medsebojni tekmi in sporih velikih sil mogli obstati in imeti besedo pri reševanju važnih vprašanj pravilnega sožitja na našem kontinentu kot enakopravni in svobodni partnerji v svetovnem dogajanju.

To spoznanje je v pravilnem umevanju prihajajoče burne dobe človeštva čedalje bolj zblizovalo po vojni tudi Jugoslavijo in madžarsko državo in je prihajalo do izraza že v prizadevanju našega pokojnega velikega kralja Aleksandra ter upravitelja madžarske države, modrega admirala Horthyja, ki je bil leta 1919 s svojo odločnostjo rešil svojo domovino komunistične strahovlade, ki bi bila Madžarsko popolnoma razkosala. Leta 1924 je državni upravitelj Horthy v svojem govoru v Mohaču sprožil idejo madžarsko-jugoslovanskega prijateljstva v konkretni obliki in obe državi sta se kmalu usmerili v tok, ki jima ga je čedalje večjo nujno narekovala bliskavica, naznanjajoča veliki evropski vihar. Državniška dalekovidnost kneza namestnika Pavla in njegovih sodelavcev, ki je znala ne samo ohraniti, ampak še okrepiti naše prijateljske vezi z velikimi narodi okoli našega življenjskega prostora, je zdaj uspešno zaključila tudi delo za čim tesnejše sodelovanje z večjimi in manjšimi sosedi, s katerimi že veke in veke živimo skupaj na velikem podonavsko-balkanskem območju, na katerem imamo danes bolj ko kdaj iste koristi.

Zgodovina je podala v svojem preteklem poteku celo vrsto dokazov, da so vsi, ki so si ustanovili svoj dom v porečju Donave do njenih izlivov, povezani po zemeljskih in političnih okoliščinah v interesno skupnost, ki je višja in važnejša kakor one koristi, zaradi katerih so si ti narodi tolikrat v krvavih borbah bili v laseh in tako pomagali tujim silam, da so podonavsko-balkanski prostor sebi podredile in si ga delile kot politično ali gospodarsko območje svojih koristi in teženj. Te zgodovine ni treba ponavljati, pač pa se smemo danes, ko smo Srbi, Hrvati in Slovenci z največjo radostjo sprejeli vest, pod kako slovesnimi in pristranskimi okoliščinami so bile ob priliki obiska jugoslovanskega zunanjega ministra v Budimpešti izmenjane potrdilne listine o večnem prijateljstvu med nami in madžarskim narodom, spomniti tistih trenutkov v zgodovini, ko se je pokazala iz temnih oblakov skupnost narodov, ki jih je usoda postavila kot sosede drugega ob drugega na zemlji od zadnjih razrastkov Alp do Črnega morja. Epohalna je bila delavnost svetih kraljev Stefana in Vclava za pokristjanjenje in pokulturjenje naroda, ki je v zavestni svoje naloge kot krščanski narod branil sebe in balkanski polotok pred navalom sultanskih vojsk; hrabri Ivan Hunyadi je l. 1456 osvobodil Belgrad osmanske vojske. Vzpodbudno je bilo tudi za slovanske in druge narode Balkana izredno domoljubje in svobodoljublje madžarskega naroda, ki v tem oziru stoji na enem najčastnejših mest v zgodovini Evrope. Pri Mohaču je leta 1526 padel madžarski kralj Ludovik II. kot žrtev za blagor naše celine. In tudi v poznejših stoletjih vidimo jugoslovanske narode večkrat kot tovariše z Madžari v skupni borbi za križ sveti in svobodo zlato. V 19. stoletju najdemo madžarske domoljube v vseh vojskah tistih narodov, ki so se dvignili zoper tuj nadvlado, kot zveste soborce za svobodo in njihov zgled je tudi naš krepil in podžgal v letih, ko so pokale vezi, s katerimi so bile okovale narode vezi absolutizma, svojevolja in prešerne »superiornosti« nad manjšimi od usode manj oblagodarjenimi. Nobene napake, nevšečnosti in nasprotja, naj so bila še tako velika, teh svetlih strani niso mogle zabrisati, ampak jih moramo in moramo razumeti le kot drage izkušnje in nauk, ki ga je vsem narodom na tem predelu Evrope dala zgodovina, da si podamo prijateljske roke in si skupno odpremo v tem burnem času vrata v boljšo in lepšo bodočnost.

S temi mislimi in željami, trdno verujoč v njihovo realizacijo, pozdravlja prijateljstvo in politično sodelovanje z viteškim madžarskim narodom tudi slovenski narod!

Zemunska vremenska napoved za 28. februar: Hladneje, povečini jasno in delno oblačno v severnih krajih države, na jugu pa bo precej oblačno in utegne ponekod tudi deževati ali snežiti.

Zagrebska vremenska napoved: delno oblačno, ponekod možnost dežja

Večno prijateljstvo med Madžarsko in Jugoslavijo slovesno zapečateno

Slovesna izmenjava potrdilnih listin, s katerimi stopa v veljavo pakt o večnem prijateljstvu - Zlat peresnik v spomin na ta zgodovinski dogodek

Budimpešta, 27. februarja. AA. Danes so v Budimpešti na svečan način izmenjali odobritvene listine pogodbe o večnem prijateljstvu med Jugoslavijo in Madžarsko. Nekoliko pred 11. uro so se zbrali v slavnostni dvorani predsedništva madžarske vlade višji uradniki madžarskega zunanjega ministrstva, veliko število madžarskih, jugoslovanskih in drugih častnikov, med njimi zastopniki velikih nemških, italijanskih, angleških, sovjetskih, švicarskih, bolgarskih in drugih agencij ter listov.

Točno ob 11 je stopil v slavnostno dvorano predsedništva madžarske vlade jugoslovanski zunanji minister Cincar-Marković v spremstvu predsednika madžarske vlade grofa Telekyja, zunanjega ministra Bardossyja in drugih.

Zunanji minister dr. Aleksander Cincar-Marković je najprej pozdravil navzočne uradnike madžarskega zunanjega ministrstva in zbrane častnike, nato pa je stopil k mizi, na kateri je bil pripravljen protokol o izmenjavi odobritvenih listin pogodbe o večnem prijateljstvu med Madžarsko in Jugoslavijo. Minister Marković se je nato podpisal na to zgodovinsko listino, takoj za njim pa tudi madžarski minister Bardossy.

Po podpisu protokola o izmenjavi odobritvenih listin sta predsednik madžarske vlade ter madžarski zunanji minister prisrčno stisnili roko jugoslovanskemu zunanjemu ministru. Potem je predsednik madžarske vlade v spomin na ta trenutek izročil dr. Cincar-Markoviću zlato pero, s katerim

je bil podpisan protokol o izmenjavi ratifikacijskih listin. Takoj nato se je jugoslovanski zunanji minister dr. Cincar-Marković umaknil s madžarskim ministrskim predsednikom grofom Telekyjem in zunanjim ministrom Bardossyjem.

Pogodba o večnem prijateljstvu med Jugoslavijo in Madžarsko začne veljati jutri, ko jo bo objavil madžarski službeni list.

Izjava dr. Cincar-Markovića

Budimpešta, 27. febr. AA. Zunanji minister dr. Aleksander Cincar-Marković je dal danes zastopnikom madžarskega tiska naslednjo izjavo:

Obisk, ki sem ga naredil v Budimpešti, ko sem se odzval ljubeznivemu povabilu madžarskega zunanjega ministra, Nj. ekselence Bardossyja, predstavlja novo in pomembno manifestacijo obstoječih madžarsko-jugoslovanskih prijateljskih odnosov. Razgovori, ki sem jih imel v Budimpešti s svojim odličnim madžarskim tovarišem, kakor tudi s spoštovanim predsednikom vlade Nj. ekselence grofom Telekyjem in drugimi madžarskimi uradniki osebnostmi, so mi nudili to posebno zadovoljstvo, da osebno vidim, s kako spontanostjo in iskrenim pričanjem vsi madžarski vodilni činitelji izjavljajo politiko zblizanja in sodelovanja med Madžarsko in

Jugoslavijo v popolni skladnosti s čustvi obeh narodov in bitnimi interesi obeh držav.

Globok vtis je naredil name sprejem pri Nj. zresv. vis. regentu Horthyju, čigar naziranja, polna simpatij za tesno madžarsko-jugoslovansko sodelovanje, dobivajo svoj posebni značaj vprav danes, ko je z izmenjavo odobritvenih listin pogodbe o madžarsko-jugoslovanskem prijateljstvu končno uresničena visoka zamisel, ki jo je dal presv. visocanstvo in jo formulira v svojem govoru, ki ga je imel v Mohaču. Topel sprejem in prisrčna gostoljubnost, na katero sem kot zastopnik Jugoslavije naletel v Budimpešti bosta imela v Jugoslaviji, kjer so ideji zaupanja in prisrčnih odnosov med narodoma dveh sosednjih držav z navdušenjem sprejeli, to se pravi v širokih ljudskih slojih, kakor to v popolni meri odgovarja spoštovanju in simpatijam, ki jih ves naš narod goji do madžarskega naroda.

Posebno zadovoljstvo žutim, da tudi pri tej priliki morem poudariti dragoceno podporo, na katero smo pri svojih prizadevanjih naleteli v madžarskem tisku. Iskreno se zahvaljujem zastopnikom madžarskega javnega mnenja za izraze prijateljstva, ki so jih naslovili o priliki mojega obiska v Budimpešti na Jugoslavijo, in jih prosim, da tudi v bodoče vztrajajo pri svojem koristnem delu, s katerim v tako veliki meri pomagajo k uspehom teh naših prijateljskih in miroljubnih prizadevanj.

Macuoka v Moskvo?

Newyork, 27. februarja. m. AP poroča iz Tokia, da bo minister za zunanje zadeve Macuoka odpotoval v Moskvo, kjer se bo sestal s sovjetskimi poslanki. Nato bo odpotoval v Berlin.

Sovjetski parlament

Moskva, 27. februarja. Tass. Včeraj dopoldne je bila druga seja osmega zasedanja zveznega sovjeta, na kateri so nadaljevali s razpravo o načrtu držav. proračuna. V proračunskem odboru zveznega sovjeta je govorila Nikolajeva o proračunu za leto 1940 in o izvedbi proračuna za leto 1939. Poudarila je, da je načrt proračuna za leto 1941 predložen sovetu v popolnem skladu s potrebami narodnega gospodarstva in da je sovet ljudskih komisarijev odobril ta načrt, vendar pa smatra proračunski odbor za potrebno, da predloži vrhovnemu sovetu nekatere dodatke. Povečanje vseh dohodkov znaša 909.100 rubljev, izdatkov pa 272 tisoč 500 rubljev. Odbor predlaga, da naj se za leto 1941 sprejme proračun ki znaša 216 milijard 840 milijonov rubljev. Po nekaterih govorih je bil sprejet načrt državnega proračuna za leto 1941 s posebnim navdušenjem in soglasnostjo pa kredit v višini 70.200.000.000 rubljev za obrambo Sovjetske zveze. (AA.)

Kitajska vojska v Burmi?

Washington, 27. febr. b. UP poroča iz Bangkoka, da so dospela poročila, da je 20.000 kitajskih vojakov prekorčilo mejo med kitajsko in angleško Burmo in prišlo v Burmo. Obveščeni opazovalci verujejo, da bodo te kitajske čete služile za obrambo Singapurja. S tem se potrjujejo glasovi, ki so se pojavili pred osmimi dnevi, da sta Anglija in Kitajska sklenili pogodbo o skupni obrambi Daljnega Vzhoda.

„Jugovzhod, kot ga vidijo iz Belgrada“

Zanimivo poročilo švicarskega lista

Bern, 27. febr. »Neue Zürcher Zeitung« je pod gornjim naslovom na uvodnem mestu objavila dolgo poročilo svojega balkanskega poročevalca (wg), ki poroča iz Belgrada med drugim naslednje vtise:

»Na Balkanu je nastopilo znatno pomirjenje. Vse razburilne govornice, posebno tiste o nekem pontonskem mostu, ki da so ga Nemci že zgradili čez Donavo za prehod v Bolgarijo, kakor tudi tista, da so se Angleži že izkrcali na otoku Lemnos, so se izkazale neresnične. Toda vsi so si na jasnem, da je Balkan spet na križišču raznih vojaških in političnih načrtov veselih in da je svobodno dihanje balkanskih držav zaradi prisotnosti nemških čet v Rumuniji, zaradi prisotnosti nekaterih angleških vojniš edinic v Grčiji ter zaradi grško-italijanske vojne le nekoliko omejeno. Na drugi strani pa so gospodarske posledice sedanje vojne Balkan letos že mnogo huje zadele, kakor lansko leto.«

Toda kljub vsemu temu prevladuje v Belgradu prepričanje, da ni treba pričakovati nobenih novih dogodkov, marveč da je treba računati samo s povečanim izkoriščanjem sedanjega političnega in vojaškega položaja na raznih točkah, kjer so se prikažala nasprotstva med vojskami na balkanski celine. V Belgradu vsi razumejo, da bi kakšno morebitno angleško izkrcanje na grški celini izvalo takojšen nastop nemških oboroženih sil. Zaradi tega menijo v Belgradu, da bo Grčija sama Angležem odavetovala izvedbo takšnih načrtov, če jih imajo, ker Grčija sama ne želi, da bi se njena vojna z Italijo razširila še v vojno z Nemčijo. V Belgradu trdijo, da je število angleških letal v Grčiji sorazmerno neznatno. Angleška posadka na otoku Krete pa ne pretega ene divizije. Politični položaj na Balkanu torej nudi še dokaj ugodnih možnosti za miroljubne, ali vsaj mirne rešitve, da se v vsem »bal-

kanskem računu« še nekaj postavk, ki so temne in nepregledne. Tudi bolgarski »Mir« pravi, da je treba pričakovati nekaj novih pobud za pomirjenje med Italijo in Grčijo ter sploh na vsem jugovzhodu. Belgrajska »Politika« pa objavlja dolgo poročilo iz Turčije, kjer prikazuje, kako se tudi stališče Turčije počasi spreminja.

V Belgradu pravijo, da ne računajo s kakšnim nemškim mirovnim posredovanjem med Grčijo in Italijo, to pa zaradi tega ne, ker Nemci menijo, da je grško-italijansko vojskovanje nekaj, kar naj bi ostalo krajevno omejeno, in kar naj bi rešili Italija in Grčija sami med seboj. Vojna v Albaniji da je za Italijo postala vprašanje njenega ugleda. Zato bi morala miroljubna pobuda priti od strani Italije, češar pa ni treba pričakovati. V Belgradu so celo prepričani, da bi nemška vlada kakšno grško prošnjo za posredovanje med Grčijo in Italijo odklonila. Razume pa se, da ni izključeno, da se vsi to vprašanje ne bi začelo reševati na kakšno pobudo od vzhoda (Turčija in Sovjeti), kar bi položaju na Balkanu dalo takoj drug obraz.

Če gledamo na položaj na Balkanu s tega vidika, da si je Nemčija hotela na vsek način zavarovati petrolejske vrelce v Rumuniji, bi znalo v odnosih med Bolgarijo in Nemčijo res nastopiti kakšne spremembe, ki pa so lahko razpoložljive, vendar pri tem ni treba izgubiti upanja, da sedanji spori ne bi mogli tudi nadalje ostati nespremenjeni.

Sredi teh kombinacij in razmotiranj se Jugoslavija, ki misli, da je njen položaj na vse strani varen drži popolnoma v ozadiju in navaja kot razlog za svoje zadržanje, da je treba na vsak način storiti vse, da balkanske države ne bodo še bolj trpele na gospodarskem polju. Rumunija je v tem pogledu zgovoren zgled in dragocena pobuda, da naj balkanske države z vsemi silami delajo za mir.

Eden iz Ankare v Atene Angleški poslanik v Moskvi odletel k Edenu

Istanbul, 27. febr. United Press poroča, da se razgovori med angleškim zunanjim ministrom Edenom in šefom angleškega imperialnega generalnega štaba generalom Dillom na eni, ter turškimi politiki in vojskovodji na drugi strani razvijajo zelo zadovoljivo. Angleže obdajajo z znaki največjega spoštovanja. Če so bile kakšne točke v turški politiki potrebne pojasniti — poudarjajo turški listi — so bila ta pojasnila sedaj dana in so našla pri zaveznikih državnihh popolno razumevanje in odobravanje. Eden razvija v Ankari veliko delavnost ter se je sestal že z večino diplomatičnih zastopnikov tistih držav, ki so skupno s Turčijo v tako imenovanem »alaha-badskem paktu« (Turčija, Iran ali Perzija, Irak, Afganistan).

Turški listi poročajo, da se bo Eden na povratku v Egipt ustavil tudi v Atenah in imel daljše razgovore z grško vlado o političnem in vojaškem položaju. Ni izključeno, da si bo general Dill ogledal tudi albansko fronto.

Moskva, 27. febr. DNB: Angleški veleposlanik v Moskvi sir Stafford Cripps je odpotoval danes dopoldne s posebnim letalom v Carigrad. V njegovem spremstvu sta tajnik veleposlaništva Russel in angleški letalski ataše v Moskvi, Halowel. Mislijo, da bo veleposlanik Stafford Cripps imel v Carigradu sestanke z angleškim zunanjim ministrom Edenom in z načelnikom angleškega generalštaba Dillom. (AA)

Ankara, 27. febr. Reuter: Angleški zunanji minister Anthony Eden in načelnik angleškega generalnega štaba sir John Dill sta začela danes dopoldne svoje razgovore s predsednikom turške vlade Saidamom, zun. ministrom Saradzogom, načelnikom turškega generalnega štaba maršalom Cakmakom in predsednikom turške poslaneke zbornice. Po današnjih dopoldanskih sestankih sta Eden in Dill bila na kosilu pri predsedniku vlade Saidamu.

Angleški veleposlanik v Moskvi sir Stafford Cripps se bo pripeljal v Ankaru verjetno jutri dopoldne in bo nato imel sestanek z zunanjim ministrom Edenom. (AA)

Ankara, 27. febr. b. Turški tisk in javnost sta sprejela angleškega ministra Edena z velikim navdušenjem. Kjer koli se je pojavil, je bil deležen velikih ljudskih priznanj. Posebno pa je vplivalo na ljudi, da Eden govori zelo dobro turški jezik in da je s turškimi ministri imel razgovore v turščini. Častno stražo v Adani in Ankari je pozdravil prav tako kakor je to napravil svojačasno Atatürk: Pozdravljam vas, vojaki! O pogajanjih ni objavljeno nobeno službeno poročilo, vendar so ameriški dopisniki izvedeli, da so se nanašala na skupne korake o pomenu zapletljajev na Balkanu, posebno če bi bila Turčija sama napadena.

Nemški mornarji za Črno morje

London, 27. febr. b. »Daily Telegraph« poroča, da je prišlo na Dunaj veliko število nemških mornarjev, ki potujejo v Rumunijo, kjer bodo opravljali neko posebno službo na Črnem morju.

Nesporazumljenja v neki sofijski kavarni

Sofija, 27. febr. UP. V tujaknji nočni kavarni »Maksime« je prišlo do nečloveškega nesporazuma med ameriškim poslanikom Erlejem in nekim nemškim državljanom. Ameriški poslanik je plačal v baru 10 dolarjev godbi, da bi zaigrala »Tipperary« (angleška vojaška koračnica), kar pa prisotnim nemškim gostom ni ugajalo. Eden med njimi se je dvignil in vrgel šampanjsko steklenico proti poslaniku, toda ta ni zadel poslani-

Sredozemsko bojišče

Angleži so gospodarji italijanske Somalije — V Albaniji še vedno tišina
Hudi napadi na Malto

V Albaniji

Italijanska poročila

Nekje v Italiji, 27. febr. Stefani: 265. uradno poročilo glavnega stana italijanske vojske se glasi: Grško bojišče: Nič novega. Kljub neugodnemu vremenu so naša letala bombardirala in obejavala s strojnimi ognjem obrambo naprave in ceste v sovražniškem zaledju. Eno naše letalo se ni vrnilo.

Grška poročila

Atene, 27. febr. Atenska agencija objavlja uradno poročilo št. 123 glavnega stana grške vojske z dne 26. febr., ki pravi:

Cez dan je prišlo ponekod do živahnega topniškega udejstvovanja. Naši protiletalski topovi so sestrelili dve sovražni letali. Uradno poročilo ministertva za notranjo varnost pravi, da ni bilo nobenih posebnih dogodkov.

Ministertvo za tisk je enoč po atenskem radiu objavilo uradno poročilo, ki pravi, da je sovražnik od 10. do 25. februarja izgubil v Albaniji 41 letal, 24 so jih sestrelili angleški, 17 pa grški letalci. (AA) Vladoi tolnač je izjavil na konferenci tiska snoti, da je na albanških bojiščih zavladovalo izredno elabo vreme. Večjih bojov ni bilo, toda Grki so bili vedno vodilni pri operacijah. Od italijanske strani ni bilo nobenega napada. Le letalstvo je bilo na obeh straneh zelo bojevit. Pri nekem ujetem italijanskem častniku so našli dnevno povelje generala Cavallera, ki med drugim pravi: Italijani moramo napasti, ne pa izvajati samo protinapade.

Napad na Malto

Nemška poročila

Berlin, 27. febr. DNB. Nemško vrhovno poveljstvo poroča o napadu na Malto:

Večje skupine bojnih letal in strmoglavcev, ki se zdaj mude v Italiji, so v spremstvu nemških in italijanskih lovskih letal izvedle pod poveljstvom letalskega generala Geisslerja uspešno bombardiranje letališča Luga na otoku Malti. Pri napadu na letališče je bilo uničenih 10 sovražniških bombnikov na tleh, več pa jih je bilo težko poškodovanih. Dve ladji in večje število barak ter ostalih stranskih poslopij je bilo zažganih. Pri spopadih v zraku so nemška lovska letala sestrelila štiri, italijanska lovska letala pa dve sovražniškovi lovski letali.

Italijanska poročila

Nekje v Italiji, 27. febr. Stefani. Poročilo št. 265 glavnega stana italijanske oborožene sile poroča o napadu nemških in italijanskih letal nad Malto sledeče:

Skupine nemških bombnikov so v spremstvu italijanskih in in nemških lovskih eskadrilj izvedle velik napad na letališča na Malti. Videle so 10 sovražniških letal, kako gore na tleh. Številna druga letala so bila težko poškodovana. Zadele so lope in pristaniške naprave. Pri spopadu v zraku so nemška letala sestrelila 4 letala vrste »Hurricane«, italijanska lovska letala pa še dve letali iste vrste.

H. St. Chamberlain o Kristusu

Houston Stewart Chamberlain*, ki je s svojo znano knjigo »Temelji XX. stoletja« postal oče sodobne plemenske ideologije, katera pa je iz njega vzela le to, kar ji prija, je bil globok mislec. Zanimivo je, da je mož, čigar spisi navdušujejo sodobni fašizem, bil v verskem pogledu kristjan, čeprav se je v mnogih pogledih zelo oddaljeval od dogmatičnega krščanstva. Izdal je posebno delo »Človek in Bog«, ki je izšlo šele sedaj in je v več ozirih naravnost apologija krščanstva. Največ pa najdemo o božjih stvareh pri tem kulturnem zgodovinarju, ki je tudi začetnik tako zvane življenjske filozofije, v njegovih »Pismih«. V njih je toliko izrekov zlasti o Kristusu, da bi nam zmanjkalo prostora, če bi hoteli vse navajati. Naj navedemo samo sledeče:

»Verujem v Jezusa Kristusa in v to, da je v njem vse, kar moremo mi smrtniki dojeti o nedostopni skrivnosti božji, našlo svojo obliko.« — »Da Bog je in kaj je, to vem po Kristusu. Le po njegovem življenju in smrti je mogoče biti odrešen.« — »Ne priznavam nobene kulture za enakovredno in enakovredno, ki ne pozna Kristusa.« — »Jezus Kristus iz Nazareta stoji nad vsemi časi. Ni česar na njem ni zastarelo in v vsakem času je sodoben. Prav tako njegovo bistvo kaže preko vsega svetovnega in človeškega.« — »Evangelij je visoko vzvišen nad vsemi knjigami, ker vzbuja in neguje duhovno življenje in krepi tiste, ki so »ubogi na duhu« prav tako, kakor tiste, ki po plemenu in kulturi stojijo nad drugimi. Dva tisoč let je dokazalo, da nobena knjiga ni imela takega vpliva v blagor vsega človeštva, kakor ta.« — »Kdor proučuje prva leta krščanstva, bo videl pred seboj največji čudež, ki se je zgodil v svetovni zgodovini.« — »Zmaga krščanstva je čudež, saj gre za zmago golih duhovnih moči nad vsemi nagoni, strastmi in potrebami, ki gonijo človekovo naravo.« — »Kristus nas je učil najvišje dobro bitje, očeta v nebesih, o katerem najbolj utančena kultura ni imela pojma; Jezus Kristus je prinesel zopet poročilo o tem Bogu, in sicer v tako visoki obliki, da višja sploh ni mogoča.«

* H. St. Chamberlain je bil sin angleškega generala in nemške matere. Bil je zet Richarda Wagnerja. Pisal je nemško. Rojen 1855 v Portsmouthu, umrl 1927 v Bayreuthu.

Angleška poročila

London, 27. febr. Reuter: Letalsko ministrstvo poroča:

Angleški vladni krogi ugotavljajo, da se nemški prikaz letalskega napada na Malto znatno razlikuje od italijanskega prikaza istega dogodka.

Letalsko ministrstvo poroča o tem napadu: Veliko število nasprotnih letal je poskušalo napasti Malto. Našteli smo 40 sovražnih bombnikov, ki jih je spremljalo prav toliko lovcev. Napadeno je bilo letališče Luga, kjer je bilo povzročene nekaj škode. Človeških žrtev ni bilo. Angleški lovci so takoj napadli sovražnika, dasi so bili v manjšini in so sestrelili 2 sovražna bombnika, 5 jih je sestrelila protiletalska obramba, številni drugi pa so bili tako poškodovani, da se najbrž niso vrnil na svoja oporišča.

V Afriki

Nemška poročila

Berlin, 27. febr. DNB. O operacijah v Afriki poroča nemško vrhovno poveljstvo:

Nemška bojna letala so potopila na Sredozemskem morju neko sovražniškovo 3000 tonsko ladjo, v tobruškem pristanišču pa je bil zažgan en rušilec.

Italijanska poročila

Nekje v Italiji, 27. febr. Stefani: Italijansko poročilo št. 265 glavnega stana o operacijah v Afriki se glasi:

Severna Afrika: Naša letala so bombardirala in obsipavala s strojnimi ognjem sovražniškova motorna vozila in taborišča. Letala nemškega letalskega zbora so zadela 25. februarja z bombami težkega kalibra neki sovražniški rušilec pred tobruškim zalivom, motorna vozila in topniške postojanke v bližini mesta. Oddelek nemških torpednih letal je potopil v zahodnem delu Sredozemskega morja 3000 tonski parnik.

Vzhodna Afrika: Sovražniškove čete, ki so bile poražene v Zilmanu (Sudan) — kakor je bilo sporočeno v uradnem poročilu 262 —, so se umakile proti Bomi ter pustile na bojišču mnogo mrtvih ter nekaj vojnega materiala.

Somalija: Po več kot enomesečnem srditem odporu se naše čete, ki so se znašle pred močnejšimi sovražniškimi silami, med bojem umikajo proti Mogadisciu.

Neresnične govorice o Grazianiju

Rim, 27. febr. Stefani: Grška propaganda je razširila govorice, da se maršal Graziani mudi v Rimu in da se več ne sme svobodno giban. Po trditvah grške propagande je maršal Graziani podal meseca januarja ostavko. Rimski krogi zavračajo to vest kot popolnoma neutemeljeno. (AA)

Angleška poročila

Kairo, 27. febr. Reuter: Vrhovno poveljstvo angleške vzhodne armade poroča:

Libija: Prednje skupine angleških motoriziranih oddelkov so zahodno od Agule srečale in zavrnile izvidniško skupino sovražnih oklopnih voz, ki so najbrž nemškega porekla.

Eritreja: Angleške čete živahno pritiskajo na glavne sovražne sile okrog Kerena. Naša skupina, ki prodira od Cubeba proti jugu, je spet napredovala.

Italijanska Somalija: Hitro in močno napredovanje južnoafriških čet od bojne črte na reki Džuba proti Mogadišu (Mogadiscio, izg. Mogadishu), ki je bil zavzet, je očividno zmešalo vse sovražne sile v tem področju. Sovražniki se sami predajajo na ogromnih področjih, ki so jih južnoafriške motorizirane edinice prehodile. Več tisoč ujetnikov je bilo že seštetih, toda mnogo jih še vedno prihaja v zbirališča. Poleg tega so naše čete zaplenile velike količine raznovrstnega vojnega materiala. Izredno zadovoljivo je tudi, da smo osvobodili 200 zavzeznikov mornarjev, ki so jih Italijani več mesecev imeli v ujetniškem taborišču.

Reuterjev poročevalec pristavlja, da se je sedaj Wavellova armada v Libiji popolnoma obnovila ter si zagotovila ves potrebni vojni material za nadaljevanje ofenzive. Dovolj je bil nemoten in je v polnem obsegu uspel. Wavellova armada je zdaj spet vsestransko pripravljena za nadaljnje dogodke.

Nairobi, 27. febr. Reuter: Južnoafriško poveljstvo poroča: V noči od 25. na 26. februar so naše vzhodno- in zahodnoafriške čete vso rakalet v Mogadišo (Mogadiscio) brez vsakega odpora. Ker je bil sovražnik premagan na Džubi in so naše čete bliskovito prodrele do mesta ter zaradi teme, ki je vladala, mesto prava za prav sploh ni trpelo. Dosedaj ni bilo mogoče sešteti vojnih ujetnikov, niti preceniti vojnega materiala, ki je naši armadi padel v roke.

Novyork, 27. februarja. Reuter: »Newyork Times« je zvedel od svojega washingtonskega dopisnika, da je v sredo po razgovorih s šefi vojske in visokimi funkcionarji ameriške vlade Roosevelt izdal potrebne ukrepe, da se prepelje v Anglijo ves tisti vojni material, ki ga v tem trenutku ameriška vojska in mornarica neobhodno ne potrebuje. V uradnih krogih cenijo, da bo ta prva pošiljka vojnega materiala v Anglijo vredna 500 milijonov dolarjev (40 milijard din). Material bodo poslali v Anglijo, kakor hitro bo izglasovan zakon o posojanju in dajanju v najem.

Iz zanesljivega vira v Washingtonu se je zvedelo, da bo gotovo število letal najnovejše vrste, namenjenih ameriški mornarici, poslanih v Grčijo takoj po izglasovanju omenjenega zakona. Na konferenci med Rooseveltom in njegovimi najbližjimi sodelavci je bil končno določen tudi seznam vojnega materiala, ki bo poslan v Anglijo. Ta material je že rezerviran in ga bodo dobavili takoj, ko bo izglasovan zakon o podpiranju Anglije, ne da bi pri tem zgubljali količinski čas. (AA.)

Rooseveltov tajnik Easley pa je izjavil častnikarjem sledeče: »Predsednik Roosevelt bo nadaljeval svoja posvetovanja s poveljniki oboroženih sil, tako da ne bomo krivi niti ene same minute zavlačevanja, kadar bo kongres sprejel

roke. Ujetniki, evropski in kolonialni vojak, še vedno prihajajo z vseh strani. Uspeh je bil mogoče le zaradi sodelovanja vseh orožij na suhem, v zraku in na morju. Uspeh se da pravilno presoditi le, če vzamemo v poštev, da so naše čete od 12. februarja, ko so začele protiriranje, do 25. februarja, ko so prišle do mesta, prevozile tako rekoč v stalnem boju okroglo 1000 km razdalje. Italijanska obramba je računala s tem, da bo našim četam prehod čez reko Džubo nemogoč. Ko je ta ovira padla, je bil ves nasprotnikov obrambni načrt zrušen.

Angleži zasedli Kelemit

Kartum, 27. febr. Reuter: Angleške čete so zasedle Kelemit, ki se nahaja 55 kilometrov severno od Kerena. Sovražnik se zasedbi ni upiral. Italijani so zapustili tudi Naklo, ki so jo nato tudi zavzeli Angleži.

Italijanska Somalija

Je štela po štetju iz leta 1931 1.021.572 prebivalcev. To prebivalstvo je bilo tako-le razdeljeno na naslednje okraje, komisariate: Mogadiscio 20.288, Basso Giuba 173.994, Alto Giuba 292.263, Basso Uebi Scebeli 109.644, Alto Uebi Scebeli 257.219, Mudugh 119.301 in Migiurtinia 48.865.

Po istem štetju je živelo v Somaliji 1688 belcev, vsi ostali pa so bili domačini. Zadnja leta se je število italijanskih kolonistov zelo povečalo.

Domače prebivalstvo prebiva le delno na stalnih prebivališčih. Od vsega prebivalstva ima stalna bivališča le 177.000 ljudi, 412.647 je polnomadov, še več, t. j. 429.457 pa je nomadov, ki se stalno selijo. Po veri so skoraj vsi mohamedanci. Po rasi so večinoma Somalci: 922.814, negroidnih, bolj zamorcem podobnih je 63.588, ostanek pa odpade na druge rase.

Italijanski kolonisti so si ustvarili že nekaj kolonizacijskih območij, ki so razdeljena v kolonizacijske cone. Te so: Algoi, Genale, Giuba, Hawaii in Sais.

Zahodna bojišča

Obojestranska letalska bombardiranja

Napadi na Anglijo

Nemška poročila

Berlin, 27. febr. AA. DNB. Nemško vrhovno poveljstvo poroča:

V bližini angleške obale je nemški hitri bojni čoln potopil angleško 4500 tonsko oboroženo ladjo. O priliki napada na angleške ladje na odprtem morju v bližini angleške obale je bila potopljena ena patrolna in ena 2000 tonska trgovska ladja. Lahka nemška bojna letala so napadla neko letališče v južni Angliji in povzročila večjo škodo.

Preteklo noč je bilo izvedenih več hudih in uspešnih napadov na London in Cardiff. V obeh pristaniščih so nastali veliki požari. Pri napadu na letališča v jugovzhodni Angliji je bilo uničenih več sovražniških letal na tleh, dva aparata pa nad letališčem samim. Nemška lovska letala in protiletalska artilerija je odbila napad sovražniških letal.

Izgube v letalstvu

V času od 32. do 26. februarja so nemška letala in protiletalska artilerija sestrelila in uničila 33 angleških aparatov. Od tega jih je bilo pri spopadih v zraku sestreljenih 18, protiletalska artilerija je zbila na tla tri, ostala pa so bila uničena na tleh. V istem času je bilo izgubljenih 10 nemških letal. Podpolkovnik Mölders je včeraj sestrelil že 60. sovražniškovo letalo.

London, 27. febr. Reuter. Letalsko ministrstvo poroča: Kar se tiče nemških navedb o letalskih izgubah med 23. in 26. februarjem, ki jih nemško vojno poročilo ceni na 33 angleških letal, navajajo v angleških vladnih krogih, da znašajo angleške izgube 10 letal, nemške pa 18 letal. Številke se nanašajo na letalske boje na zahodu in na Sredozemskem področju.

Angleška poročila

London, 27. febr. Reuter. Letalsko ministrstvo poroča:

Napadi sovražnih letal v noči od srede na četrtek so bili večjega obsega. Glavni napadi so veljali srednji Angliji. Napadi so se začeli ob mraku in so trajali do popolnoči. Posamezne bombe so padale tudi v vzhodni, zahodni in jugovzhodni Angliji in nad obrežjem ter v Walesu. Napadi v teh krajih niso bili večjega obsega. Povzročeno je nekaj škode in nastalo je nekaj požarov, ki so jih hitro pogasili. Število ljudskih žrtev je majhno. Angleški letalci so tudi včeraj dokazali, da so gospodarji neba nad Rokavskih prelivom. Včeraj so angleška lovska letala in bombniki izvedli napad na pristaniške naprave v Calaisu, nato vzdolž severnega francoskega obrežja in povsod opravili tudi izvidniške polete. Dve angleški letali sta stopili v borbo z 12 sovražnimi letali, ki so bila prisiljena, da so se umaknila. (AA.)

Danes je bilo sovražno delovanje živahno. Skriti za oblaki so sovražni bombniki prileteli nad

V deželi uspevajo arahidi, banane, bombaž, ricinus, sezam in koruza, domačini pa gojijo največ prosa. Živine je dosti, največ kamel, okoli 800.000. Nadalje ima pokrajina nad dva milijona ovac in pol milijona koz. Konj je prav malo, komaj 12.000, več pa je oslov, četrtilijona.

Največja pristanišča so: Mogadiscio, Dante, Merca in Chisimajo.

Italijanska Somalija ima tudi železniško progo, ki vodi iz glavnega kraja dežele, Mogadiscia, kakor ga nazivajo Italijani do vasi italijanskih kolonistov »Principe d'Abruzzio«, širina proge je 0,95 m in ima proga samo lokalni značaj. Obstajajo pa načrti za podaljšanje te proge do Negelija, da bi na ta način blago iz južne Abesinije šlo v svet skozi pristanišče v Mogadisciu.

Angleško letalstvo

Nairobi, 27. febr. Reuter. Poveljstvo južnoafriškega letalstva poroča uradno: Južnoafriški bombniki so 25. februarja napadli v strmo glavih poletih razne cilje v Lug Ferrandiu. Bombardiranje so bile vojašnice, radiotelegrafska postaja, motorizirani transporti ter prometne naprave na cesti, ki drži v Dolo. Poleg tega so bili izvedeni napadi tudi na letališče in vojašnico v Mandori. Vsi ti cilji so bili neposredno zadeti. Letalci sporočajo, da so uničili prevozno ladjo pri Bardi. Povedali so tudi, da je mesto čisto zapuščeno. Bombe so padle prav tako na vojašnico in motorizirane transporte v mestu Iscia Baidoa, kjer je bila na sredo zadeta vojašnica. Eno naše ogledniško letalo sta napadli 22. februarja dve sovražniškovi letali, a se je našemu letalu le posrečilo napad odbiti. (AA.)

Letalstvo pomaga na vseh frontah v ofenzivi suhozemskih enot. Angleška letala so napadala sovražne postojanke in zbirališče v področju Kerena, metale so bombe na Assab in na Masavo ter uničila železniški most pri Addis Abebi.

Churchillova izjava

London, 27. febr. Reuter. Danes je v spodnjem domu Churchill ob priliki nekega zakona izrazil željo, naj se pri tej priložnosti izreče zaupnica vladi. Zaupnica je bila soglasno sprejeta in opravljena s ploskanjem. Churchill je nato dejal: Sedaj pa nadaljujmo vojno, kajti sedanje vojna je takšne narave — dasi človek tega ne more verjeti — da se v njej borimo za svoje življenje, za svoj narodni obstoj in za mnoge druge velike dobrine, ki so odvisne od njenega izida.

Napadi na Nemčijo

Nemška poročila

Berlin, 27. febr. DNB. Nemško vrhovno poveljstvo poroča:

V noči med 26. in 27. februarjem so sovražniške letalske skupine izvedle nekaj napadov na mesta v zahodni Nemčiji ter metala bombe brez načrta. Večina bomb je padla na vasi. Prizadejane je bilo samo malo škode, zadet pa ni bil noben vojaški cilj. Ubityh je bilo nekaj civilistov, več pa ranjenih.

Berlin, 27. febr. DNB. Oddelki angleških letalskih sil so v pretekli noči skušali napasti industrijske pokrajine v zahodni Nemčiji. Dasi so vremenske razmere bile ugodne, angleške skupine niso opravile svoje naloge. Angleška letala so metala eksplozivne in zažigalne bombe brez vsake izbire. Bombe so padale na odprto polje. Škoda je majhna. Poškodovano je majhno število poslopij. Nobena vojaška naprava ni bila zadeta. Bilo je nekaj mrtvih in nekaj ranjenih. (AA.)

Angleška poročila

London, 27. febr. Reuter. Letalsko ministrstvo poroča:

Skupine angleških bombnih letal so napadle ponoči razne industrijske cilje v področju Kolna. Napad je bil uspešen. Druge skupine bombnikov so bombardirale vdorne luke na francoski obali Rokava, Calais, Boulogne in Dunkerque kakor tudi letališča v severni Franciji. Napad je trajal več ur. Sovražni protiletalsko toplotnost je močno delovalo. Po izvršeni nalogi se štiri angleška letala niso vrnila v svoje oporišče.

Piloti, ki so se vrnili, pripovedujejo, da so našli 150 ognjev, ki so jih povzročile bombe v Kolnu in okolici. Napad je trajal tri ure. V poslopja, ki so gorela, so angleški bombniki nametali rušilne bombe, ki so povzročile huda razdejavanja in požare razširile v cela morja plamenov, ki so požirali skladišča in tovarne na obeh bregovih Rena. Bombniki so prihajali v neprestanih valovih. To je bil že 56. napad na Koln in okolico, kjer je središče nemške kemične industrije in industrije za prečiščevanje petroleja v bencin.

Neredi na Nizozemskem

Haag, 27. februarja. DNB. Poveljnik nemških čet na Nizozemskem letalski general Christiansen sporoča, da je v soglasju z nemškim komisarjem v zasedeni Nizozemski prevzel izvršilno oblast v severnem delu države. Praktično izvajanje teh poslov je poveril generalu Giburgu. V severni Nizozemski so prepovedana zbiranja, shodi in manifestacije vseh vrst. Ljudstvo je bilo pozvano, naj se takoj vrne na delo in polnem obsegu. S pristojnega nemškega mesta je bilo sporočeno, kakor pravijo vesti, ki so bile objavljene na Nizozemskem, da je izvršilna oblast v severni Nizozemski prenesena na vojaške oblasti zaradi incidentov, ki so se pripetili v judovski okraju v mestu Amsterdamu. V tej mestni četrti so bili izdani policijski ukrepi proti gotovemu številu judov zaradi napada na neko policijsko patrolo. V zvezi s temi ukrepi je prišlo do nemirov in stavk v raznih industrijskih predelih. Poleg tega so se pripetili spopadi med judi in arjeti, zlasti germanotli v judovski četrti mesta Amsterdam. Odgovornost za te incidente in nemire v zadnjih dneh pade v prvi vrsti na judovske in druge protinemške elemente. Sklep vojaškega poveljnika naj zagotovi gospodarsko blagostanje nizozemskega prebivalstva v vsakem oziru. (AA.)

Ameriška pomoč Angliji Tako odpeljejo za 40 milijard din vojnega blaga

zakon o pomoči Angliji in da bo vse pripravljeno, da se pomoč tudi takoj izvaja. Državna uprava je dobila že vsa navodila za najhitrejši postopek.

Izjava ameriškega poslanika v Londonu

Washington, 27. febr. Associated Press: Novi ameriški veleposlanik v Londonu John Winant je danes z letalom zapustil Ameriko in odletel v Lizbono. Od koder pojde z letalom naprej v London. Pred svojim odhodom je Winant izjavil častnikarjem:

»S predsednikom Rooseveltom sva enakih misli glede hitre in izdatne ameriške pomoči Angliji. To politiko bo on v Angliji zastopal in jo skušal vsestransko izpeljati. Toda vse to, kar moramo v tem pravcu storiti, je odvisno od tega, kaj bo ameriško ljudstvo v stanu storiti prihodnje tedne in mesece. Vsi vemo, kaj dela Anglija. Občudujemo jo zaradi njenega junaštva, zaradi žrtev, ki jih angleško ljudstvo prinaša in zaradi edinstva naroda pod vodstvom Churchilla.«

S poslanikom Winantom potuje še 27 drugih potnikov, med njimi tudi Benjamin Cogen, svetovalec predsednika Roosevelta.

Zahteve slovenskega delavstva

Uvede naj se obvezno včlanjenje vsega delavstva v enotni delavski organizaciji

Te dni sta se mudila v Belgradu v zastopstvu Delavske zbornice g. Jonke Jože, predsednik ljubljanske Delavske zbornice in g. Langus Jože, ravnatelj delavskega oddelka socialno-političnega oddelka ljubljanske mestne občine. Obiskala sta predsednika vlade Dragiša Cvetkovića, ministrstvo za soc. politiko, Centralno tajništvo Delavskih zbornic, Glavni odbor Jugorasa ter predsednika dr. Kulovca in g. ministra dr. Kreka. Na vseh teh mestih sta posredovala v različnih zadevah, ki se tičejo slovenskega delavstva in še posebej nekaterih akcij ljubljanske delavske zbornice. V zadevah, ki se tičejo Delavske zbornice, sta posredovanja zaključila s popolnim uspehom. V zadevah izboljšanja soc. zakonodaje sta povsod našla toplo razumevanje in je po izjavi predsednika vlade in predsednika Jugorasa tudi v kratkem pričakovati novih važnih socialno-političnih uredb, ki bi odgovarjale predlogom delegatov naše zbornice.

Glede socialne zakonodaje oz. njene izpopolnitve sta delegata stavila nekatere nujne predloge.

Obvezna razsodišča

Uvedejo naj se potem uredbe obvezna razsodišča med delodajalci in delojemalci. V primeru, da tudi druga poravnalna razprava ni likvidirala spora med delodajalci in delojemalci, naj se spor likvidira s pomočjo obveznega razsodišča s končno veljavno razsodbo državne oblasti.

V sedanjih razmerah je pogosto stavka s ozirom na višje interese, državno in narodno skupnost, nemogoča in nedopustna, zato jo mora oblast preprečiti. Prav tako pa mora oblast tudi preprečiti izkoriščanje delavstva od strani kapitala in mora zato v splošnem narodnem, gospodarskem in socialnem interesu omogočiti poravnavo vseh sporov s končno veljavno razsodbo državne oblasti.

Obvezne kolektivne pogodbe

Zaradi nesocialne usmerjenosti mnogih podjetnikov, ki se branijo pametne in trezne ureditve odnošajev med delavstvom in delodajalci in izbegavajo obstoječo socialno zakonodajo, je potrebno, da se z uredbo uveljavi obveznost kolektivnih pogodb v vseh industrijskih in obrtnih podjetjih, kjer delavstvo take pogodbe po svoji strokovni organizaciji to zahteva.

Enotna in obvezna strokovna organizacija

Za pravno ureditev odnošajev delojemalcev z delodajalci je bistvene važnosti delavska strokovna organizacija. Neorganizirano delavstvo je v akciji za to ureditev velika ovira. V pravcu stanovske ureditve države je zato nujno potrebno, delavstvo obvezno organizirati v strokovnih organizacijskih pokretilih. S posebno uredbo z zakonsko močjo naj se uvede obvezno včlanjenje vsega delavstva v enotno delavsko organizacijo in predpiše za vse včlanjeno delavstvo enotna članarina.

Zaščita obratnih zaupnikov

Zaradi večje zaštite interesov delavstva je potrebno, da se mandati obratnih zaupnikov podaljšajo od 1 na 3 leta. Poleg tega je v interesu pravilne zaštite delavskih pravic nujno potrebno, da so obratni zaupniki vsaj v tistih obratih, ki zaposlujejo nad 100 delavcev, oproščeni telesnega dela, kadar vrše svojo zaupniško funkcijo. Glavni obratni zaupnik pa naj bo za ves čas trajanja svoje funkcije oproščen poklicnega dela, v obratu pa naj ima na razpolago posebno delavsko zaupniško pisarno, da more svojo zaupniško nalogo izvrševati tako, da štiti vzajemnost interesov delavstva in podjetja. Po poteku mandata naj se obratnim zaupnikom zagotovi neodpodljivost službenega razmerja za dolo enega leta.

Vajenci naj dobe odškodnino

Za vajence v obrtnih in industrijskih podjetjih je z zakonom določeno, da morajo prejemati za svoje delo gotovo odškodnino. Zakon predvideva, da bo pristojno ministrstvo določilo višino te odškodnine. Od uveljavitve tega zakona je preteklo že 18 let, določilo o višini odškodnine, za katerega je bilo pristojno ministrstvo poverjeno, da ga izda, pa do danes še ni izdano. Zato zahtevamo, da se

v najkrajšem času izda uredba o odškodnini vajencem, diferencirani po letih zaposlitve, odnosno učne dobe. Poleg tega zahtevamo, da se vajenci oproste vsake šolnine in vseh šolskih taks.

Plačani dopusti

Delavstvo v industrijskih podjetjih, ki imajo več socialne uvidevnosti, si je tekom časa v svojih tarifnih akcijah izvajalo vsaj delne plačane letne dopuste. Mnoga podjetja pa so za take predloge delavstva nedostopna. Gotovo pa je, da je za zdravje delavstva nujno potrebno, da dobi pri svojem težkem opravi redne plačane letne dopuste. Tudi zato je to potrebno, da se uravnovesi konkurenčna sposobnost socialno uvidevnejših podjetij z onimi podjetji, ki take uvidevnosti nimajo. Zato naj se v najkrajšem času izda uredba o rednih letnih plačanih dopustih tako, kakor je to sedaj v veljavi za nameštence.

Višina minimalnih mezd ne odgovarja

Praksa je pokazala, da delodajalci v mnogih primerih minimalne meze smatrajo za maksimalne in po njih plačujejo tudi boljše kvalificirano delavstvo. Poleg tega zaradi rastoče druginje višina

Javni nameščenci za izboljšanje položaja

Zaradi porasta cen so prišli javni nameščenci v težak položaj

Številne organizacije naših nameštencev in upokojencev so poslale predsedniku kraljevske vlade, podpredsedniku kraljevske vlade, ministru financ in banu dravske banovine skupno predstavko, ki se glasi:

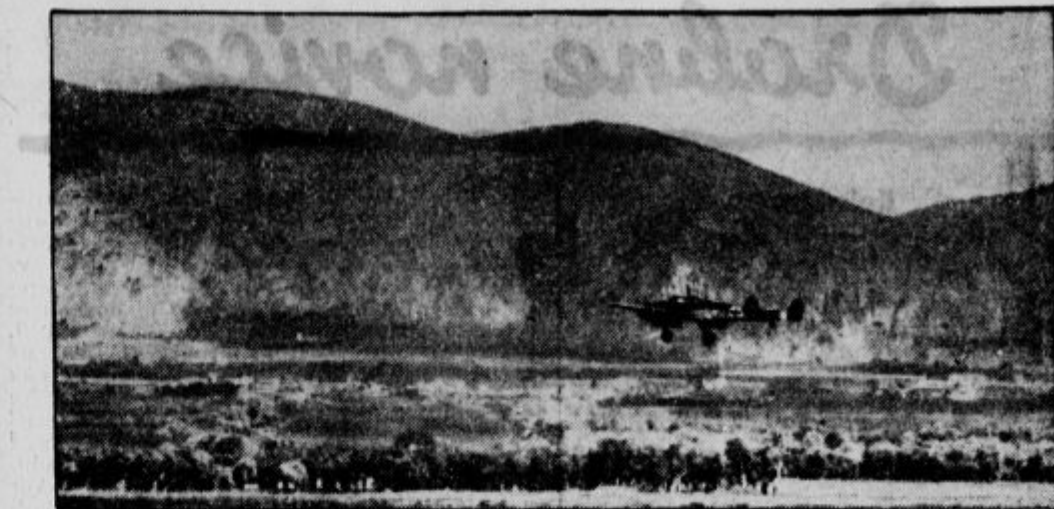
Podpisane organizacije smo v številnih spomenicah in predstavkah opozarjale na obupen položaj, v katerega so zašli javni uslužbenci in upokojenci in njih družine zaradi ogromnega porasta cen prav vsem življenjskim potrebščinam. V vsaki od teh predstavk smo poudarili neodločljivost pomoči, ki bo uspešna le tedaj, če bo naše delo nagrajeno v razmerju s tržnimi cenami, tako da bodo naši osebni, kakor skupni družinski prejemki predstavljali resničen eksistenčni minimum. V poslednjem času smo naslovili na vas zopet dve predstavi, prvo dne 14. oktobra leta 1940, drugo letos 27. januarja. V obeh so podrobneje prikazane naše utemeljene zahteve, zato jih danes ne ponavljamo. Opozarjamo le, da se je v mesecu januarju tega leta po ugotovitvah Narodne banke zopet dvignil življenjski indeks in je bil ob koncu tega meseca za 53,3% večji kakor ob začetku evropske vojne. — V dravski banovini se je indeks povečal še bolj.

Z ozirom na to, da vse naše dosedanje stremjenje, vse naše spomenice in predstave niso prinesle uspeha, se danes ponovno obračamo na vas v polnem pričakovanju, da bomo našli razumevanje za čim hitrejšo in uspešno ureditev našega položaja.

Po vseh, ki so jih prinesli dnevni listi, pripravlja kraljevska vlada uredbo, po kateri bi se za državne uslužbence in upokojence uvedla posebna aprovizacija. S podporo, ki bi jo dajala država, naj bi jim bila omogočena v nabavljalnih zadrukah nabava življenjskih potrebščin za nižjo ceno. Ker uredba še ni izšla, nam je nemogoče zavzeti od tega in takega reševanja našega gnetnega vprašanja odrejeno stališče. Kljub temu pa izražamo dvom, da bi mogle take aprovizacije urediti naš materialni položaj. Za resnično ureditev obstojata po našem globokem prepričanju samo dve možnosti: ali znižanje cen vsem industrijskim in kmetijskim proizvodom ali pa zvišanje naših prejemkov na višino, ki bo ustrezala naraslim cenam. Da bi bila rešitev trajna, bi bilo v bodoče naše prejemke avtomatično mesečno uravnavati v razmerju s cenami po indeksu Narodne banke.

Istega dne so organizacije poslale skupni predstavi tudi kr. namestnikoma g. Peroviču in Stančiču. Predstavki se glasila:

Ogromno narasle cene vsem, tudi najneobhodnejšim življenjskim potrebščinam so spravile vse

Nemški bombniki v Italiji lete s svojega oporišča nad angleške luke in ladje.

z zadnjo uredbo določenih minimalnih mezd več ne odgovarja nujnim življenjskim zahtevam prizadetega delavstva. Predlagamo zato, da se izda nova uredba, ki bo na novo določila višino minimalne meze in ki bo za kvalificirano delavstvo predpisala tudi sorazmerno višje meze, tako da bo doseženo nekdanje sorazmerje med plačami nekvalificiranih in kvalificiranih delavcev.

Petkrat obšel zemljo

V občini Gravedone, ki leži na severozahodni strani jezera Como v Italiji, je bil te dni upokojen tamkajšnji podeželski pismonoša Giuseppe Cuorli. Mož je bil najstarejši pismonoša v Italiji, saj je lanskega septembra obhajal že svoj 81. rojstni dan. K pošti je prišel že leta 1880. Takoj je moral začeti nositi pisna in druge poštne pošiljke iz Gravedone v Consilio Ruma, ki je 5 km daleč od Gravedone. Vseh teh 60 let je možak vsak dan prehodil 5 km tja in 5 m nazaj, kar v 60 letih zneslo celih 220.000 km. To pa pomeni prav toliko, kakor če bi bil mož petkrat obšel ves zemeljski krog.

40 kilometrov nad zemljo so še živa bitja

Ameriška univerza v Columbij, ki se ji je posrečilo že mnogo zanimivih znanstvenih poskusov, je dognala, da 40.000 m nad zemljo še žive živa bitja. Kajpada to niso ljudje, niti ptice, marveč majhni mikrobi. Zanimivo je, kako so to mogli dognati. Napravili so poseben balon, ki se je lahko dvignil 30.000 do 40.000 metrov visoko. Vanj so vdelali posebno posodico. Ko je ta posodica prišla v določeno višino, se je za hip odprla ter takoj spet hermetično zaprla. Tako je prišel v posodo zrak iz tiste višine. Ta zrak so potem v bakteriološkem zavodu univerze analizirali ter dognali v njem žive mikrobe itd. Te poskuse bodo seveda še nadaljevali ter upajo doseči še nove uspehe v tem pogledu.

Sumljiva afera z brezplačno vozovnico I. razreda

Zagrebske »Novosti« prinašajo tole zanimivo poročilo:

»Generalna direkcija naših železnic je naznala pristojnim oblastem lastnika avtobusnega podjetja »Jadran-Express« g. Savo Bilbija, zoper katerega zahteva kazensko preganjanje ter odškodnino 24.000 dinarjev, kolikor velja brezplačna letna železniška vozovnica I. razreda za vse proge.

Dne 19. listopada lanskega leta je v vlaku med Karlovcem in Zagrebom blizu postaje Jastrebarsko kontrolor dobil v vagonu I. razreda popotnika, ki mu je pokazal brezplačno vozovnico I. razreda s številko 394. Ta popotnik je bil Savo Bilbija. Kontrolor je ugotovil, da je na tej vozovnici spremeni ime in številka. Zaradi tega je razglasil vozovnico za neveljavno ter je od Bilbije zahteval, naj plača celo vozovnico, kar je veljalo 516 din. Bilbija je to tudi storil. Kontrolor je stvar naznanil dalje železniškemu ravnateljstvu ter v uradni vlogi povedal, da mu je popotnik Savo Bilbija dejal, da je karto dobil od urada za pospeševanje tujkega prometa. Preiskava, ki se je zaradi tega začela, pa je ugotovila, da je brezplačno vozovnico št. 394 generalna direkcija poslala šefu kabineta poštne ministarstva. Končno je preiskava dognala, da je Bilbija prav za prav nosil pod tujim imenom in napačno številko vozovnico, katere je bila izdana pod številko 507 na ime člana tarifnega odbora Petra Zrinjskega, predsednika Združenja avtobusnih podjetnikov v banovini Hrvatski, kateri prebiva v Zagrebu.

Zato je bil o tej stvari zaslišan Peter Zrinjski, ki je povedal, da je svoječasnno dobil od generalne direkcije zgolj prazno kuverta, ki je bila celo poskodbavana. Tista kuverta pa je romala po svetu ves mesec, preden je prišla njemu v roke. Kriv pa je bil napačni naslov, ki se je glasil na ime »Savez avtomobilskih podjetij«. Zato je potem kuverta tako dolgo hodila ter je nazadnje še prazna prišla. Zaradi tega je Zrinjski vnovič pisal železniškemu ravnateljstvu, katero mu je poslalo novo vozovnico s številko 602, medtem ko je bila vozovnica št. 507 razglašena za neveljavno.

Ko so vse to povedali Bilbiji, je ta začel trditi, da je prav za prav tisto vozovnico dobil od rajnega prosvetnega ministra dr. Korošca, kateri mu je bil vozovnico izročil lanskega vinotoka v Ljubljani. Takrat je namreč tožil dr. Korošcu, da ne more od

naših oblasti dobiti brezplačne vozovnice, nakar mu jo je dr. Korošec poslal. Zdej Bilbija seveda taji, da bi bil kontrolorju dejal, češ, da je vozovnico dobil od urada za pospeševanje tujkega prometa. Pravi, da ga je kontrolor napačno razumel. Pravi, da je kontrolorju prav za prav dejal, da je brezplačno vozovnico dobil zaradi tujkega prometa. Železniško ravnateljstvo pa sodi, da si je Bilbija vse to o dr. Korošcu izmislil, meneč minister dr. Korošec je zdej mrtev, pa ne more več izpovedati, ali je to res ali ni. Jasno je po vsem, da je Bilbija prišla v roke tisto pismo, katero je bila železniška direkcija poslala Združenju avtobusnih podjetij banovine Hrvatske, nakar je iz kuverte vzjel vozovnico, s katero kemikalijo z nje izbrisal ime in številko 394 ter jo potem sam rabil. Zaradi tega bo Bilbija moral odgovarjati pred sodiščem, kjer bo moral vse razjasniti.

Tako zagrebske »Novosti«. — Mi dodajamo: Kdor je dr. Korošca le malo poznal, ve, da je bil ta mož v takih rečeh tako natančen in vesten, da o čem takem z njim nihče niti govoriti ni smel ali pa je pri priči letel skozi vrata.

Smrtna nesreča na Studenem v Seški dolini

Škofja Loka, 27. februarja.

Na 29 letnega Janeza Klobovca iz Breznoce nad Škofjo Loko se je prevrnil voz, naložen s hledi. Voznika je popolnoma zmečkal. Nesreča je nastala, ko se je voznik izogibal Koševemu avtomobilu iz Železnikov. Zaradi slabe poti se je voz prevrnil in pokopal pod seboj Klobovca. Voznik je bil takoj mrtev.

Požar upepelil gospodarsko poslopje

Pri posestniku Cvetkoviču Francu v Rigonah pri Breznicah je dne 23. februarja ob 1 popoldne nenadno nastal požar, ki je hipoma zajel vse gospodarsko poslopje Cvetkovič je imel v hlevu 1 kobilo, 2 kravi in 3 svinje. Vse te živali so iz gorečega poslopja pravočasno rešili brez nesreče. Na podstrešju gospodarskega poslopja je bilo še okoli 150 kg sena in precej slame ter nad 500 kg kornu. Vse navedeno mu je požar upepelil in niso bili v stanu ničesar rešiti. Ogenj je prvi opazil sosed, ki je takoj opozoril domače na nevarnost požara in priključil sosedo, ki so takoj priskočili v pomoč in hiteli z vsemi pripomočki, da bi požar pogasili, kar pa je bilo spričo močnega vetra nemogoče. Prihiti so tudi domači gasilci in z vso požarovalnostjo požar omejili v toliko, da se ni mogel razširiti na sosednje zgradbe in s tem obvarovati vaščane pred večjo katastrofo.

Smola dolgoprstnežev

V noči od torka na sredo so doleci nezmani vlomilci vtrli v trgovino g. Laha Ivana v Osluševcih. Ker ima g. Lah dve trgovini, imak tukaj poslovođa g. Rupnika Franca, ki je spal v sobi tik trgovine. Okrog 2 ponoči zasliši govorjenje in ropot, ter vpraša kdo je. Takoj nato so začeli vlomilci streljati ter so pobegnili. Odnegli niso ničesar, samo prestrelili so možko blago Škode na vratih in na blagu je čez 2000 dinarjev. Poklicani so bili orožniki od Sv. Marjete ter uprava policije v Mariboru, ki je poslala detektiva in policijskega psa. Upati je, da bodo storilci kmalu v rokah pravice.

Ob razlastitvi beltinskega veleposestva

K vprašanju, ki je ravno te dni zelo pereče, in ki se je že nekajkrat obravnavalo v časopisju, navajam nekaj pojasnili. Gre namreč za razmere, ki vladajo na veleposestvu Zichy v Beltincih.

Na veleposestvu so nižji uslužbenci v resnici večinoma Slovenci, višji uslužbenci ali pa taki, ki imajo boljše ali lažje službe, pa so tujih narodnosti. Za zgled naj navedem le nekatere. Kiessner Karel, upravitelj veleposestva, je po lastni izjavi, ki je uradno zabeležena, tuje narodnosti. Do leta 1934. je bil tudi tujega državljanstva. Zichy Marija je tuje narodnosti, osebe, ki so v njeni osebno privatni službi, so tuje narodnosti in po podatkih iz ljudskega štetja l. 1931 tujega državljanstva. Poleg tega so po lastnih izjavah tujih narodnosti ali tuje jezikovne pripadnosti: Pestl Janez, volar, Novak Roza, gospodinja, Horvat Janez, žitničar, Vogler Jurij, upravitelj gozdov, Cimmer Geza, uradnik na veleposestvu, itd. Gozdar Köves iz Bistrice ni niti služil vojaškega roka, ker je njegovo državljanstvo sporno. Ferencek Franc, gozdar v Lžakovcih, je prav tako tuje narodnosti. Tuje narodnosti so tudi še drugi, za zgled pa navajamo le nekatere. Upravitelj Maček, ki je Slovenec, je bil pred letom izpuščen iz službe. Občevalni jezik na veleposestvu je v resnici večinoma madjarski ali nemški, to pa iz preproste razloga, ker so višji uslužbenci pripadniki tujih jezikovnih skupin.

Družine nižjih uslužbencev imajo večinoma vsaka le po eno sobico, kuhinjo pa imajo po 2 do 3 družine skupaj. V hlevu uslužbenec sme imeti samo eno kravo, za katero dobi nekaj olave in stelje, gnoj pa mora oddati veleposestvu. Prešiče, če jih hoče imeti, jih mora rediti s svojimi sredstvi, edino na pašnik jih sme pustiti skupaj z drugimi.

Kar se tiče denarnih dajatev, odgovarja resnici, da dobi uslužbenec letno le 400 dinarjev. Zdravila in zdravnik se poslužujejo uslužbenci le na ubožna spričevala. Tudi pokojnine uslužbenci ne dobivajo, ampak le takozvano »miloščino«.

Med uslužbenci je že dalje časa velika nezadovoljnost zaradi neznošnih razmer na veleposestvu. Največji izraz te nezadovoljnosti je pritožba, ki jo je naslovila večina uslužbencev na kraljevsko bansko upravo l. 1937.

To je nekaj pojasnili, ki naj osvetlijo resnico o razmerah na beltinskem veleposestvu in ki nimajo nikakor namena, da bi kogarkoli prepričevali o tej ali oni odločitvi. Vendarle je resnica vedno glavna stvar.

Martin Glavač, župan v Beltincih.

Angleški mornarji s torpedirane angleške ladje se rešujejo na drugi angleški parnik.

LJUBLJANA

77.530 živilskih nakaznic imajo Ljubljanci

Vrnili so 22.470 nakaznic

V upravi mestnega preskrbovalnega urada odločajo o vseh vprašanih preskrbi in prehrani našega mesta predstavniki in predstavnice konsumentov skupno z zastopniki producentov in trgovcev. Podčrtati pa moramo, da ogromna večina ljubljanskih producentov spada med konsumente, saj Ljubljana ne odloča o cenah, ker so naši gospodarstveniki skoraj brez izjeme samo posredovalci med praviimi producenti v drugih banovinah in ljubljanskim prebivalstvom. Tudi ogromna večina naših tako imenovanih producentov mora občutiti vso pezo naraščanja cen in prenašati bremena, ki so nam jih naložili izredni časi, zato si pa zastopniki ljubljanske trgovine in tudi predstavniki naše veletrgovine in industrije v upravi mestnega preskrbovalnega urada složno z zastopnicami naših gospodarstev in z zastopniki konsumentov prav resno prizadevajo za koristi vsega ljubljanskega prebivalstva. Naše ženske in gospodinjske organizacije zastopajo v upravi mestnega preskrbovalnega urada g. Ina Strojansk in g. Anica Kropivnik, naše delavstvo g. Ernest Vrhovec, konzuma društva in razne zadrage javnih namestencev pa g. Alojzij Kocmur in g. Emil Klebl, industrijo tajnik Zveze industrijev g. Danilo Gorjup, Zdrženje trgovcev in sicer trgovce na drobno zastopajo predsednik sekcije detaljistov g. Anton Verbič z g. Fr. Ka-

menškom in g. Ivanom Pezdriem, veletrgovce pa zastopata g. Avgust Volk in Zdenko Knez. Na zadnji seji uprave se je predsednik, član mestnega sveta g. Josip Bahovec v prvi vrsti zahvalil vsem trgovcem, ki so prevzeli razdelitev krušnih kart in to delo z velikim trudom in izgubo časa tudi odlično opravili. Marsikateri so morali zaradi te prostovoljne prevzete naloge povečati število svojega osebja ali svoje osebje zaposlovati daleč čez uro in tudi ponoči. S tem so ljubljanski trgovci izkazali veliko pomoč preskrbovalnemu uradu in napravili veliko uslugo vsemu mestnemu prebivalstvu. Živilskih nakaznic je bilo prvotno izdanih okrog 100.000, vendar se je pa to preveliko število znižalo na 77.530 krušnih kart, ker jih je prebivalstvo veliko vrnilo in s tem pokazalo mnogo moralnega čuta, da lastniki zalog ne marajo oškodovati splošnosti in odjedati vsakdanjega kruha manj srečnim. Podčrtati moramo, da visoki kup vrnjenih krušnih kart raste od dne do dne, saj tudi lastniki skritih zalog počasi spoznavajo, kako veliko nevarnost zanje pomenijo te zaloge. Prepričali so se namreč, da mestni trošarinski oddelek mora vedeti, kdo je racinirana živila uvažal in kdo jih je kupil predvsem zaradi izkoriščanja splošnosti. Prepričali so se pa tudi, da revizije zalog zanesljivo ne bodo izostale.

Vsem Jož'cam in Jožefom

V čast sv. Jožefa, zaščitnika naše domovine in zavetnika naših družin, smo, kakor znano, sklenili zgraditi v njegovem glavnem svetišču v Ljubljani nov kamnit glavni oltar, da bi nas Bog po posredovanju sv. Jožefa obvaroval vojne in drugih družinskih nesreč. Osnova se je poseben akcijski odbor, ki je povabil vse slovenske vernike k sodelovanju. Za bližajoči se marec, ki je posvečen sv. Jožefu, se je odbor obrnil s posebno prošnjo za pomoč na vse, ki nosijo ime sv. Jožefa. In res, mnogo varovancev sv. Jožefa se je odzvalo s kakim prispevkom. Mogočni zaščitnik našim jim vse obilno povrne!

Mnogo Jožie in Jožefov pa, ki so prejeli pisмено priporočilo, se še ni odzvalo. Njim vsem se še enkrat toplo priporočamo, ker se bliža praznik sv. Jožefa in se bo začel novi oltar že prihodnje dni postavljati, a je za dograditev tako lepe umetnine še precejšnja vsota potrebna.

Darovi, če ljubo, tudi v mesečnih obrokih (dobrotniki 500 din, podporniki 1000, ustanovitelji 10.000 din), naj se blagovolijo pošiljati na Predstojništvo cerkve sv. Jožefa v Ljubljani ali na ček, račun št. 17.969: Cerkev sv. Jožefa v Ljubljani.

Vsak, tudi najmanjši dar, bo hvaležno sprejet. Vsi darovalci bodo deležni obilnih molitev in sv. daritev, ki se bodo opravljale pri novem oltarju v svetišču sv. Jožefa.

Akcijski odbor cerkve sv. Jožefa.

Kino Kodeljevo tel. 41-64

Danes in jutri ob 20

Milljanski film o kralju pragozdov in skrivnostih afriške džungle

Tarzan in njegov sin

Johny Weissmüller, N. O. Sullivan

Za dodatek film

Nasmejana mladina

Magda Schneider

I Zahvala. Najtopleje se zahvaljujem vsem, ki so spremili mojo ženo na zadnji poti, posebno pa č. duhovščini za izkazane usluge v njeni bolezni in smrti. Vsem Bog plačaj. — Boh Vinko.

I Balinearji na »Osojake poklanjam« namesto venca na grob svojemu umrlemu prijatelju Antonu Jurcu, uradniku policijske uprave v Ljubljani Društvo slepih 260 din, za kar se jim Društvo slepih najtopleje zahvaljuje.

I Tečaj nemščine nemške akademije v Ljubljani. Drugi semester se začne dne 1. marca v prostorih lektorata Beethovnova ulica 14-1. 1. Nemški tečaj obsega naslednje oddelke: 1. prvi tečaj, 2. drugi tečaj, 3. tretji tečaj, 4. literarni krožek, 5. tečaj za učitelje nemščine, 6. tehnika govora, 8. konverzacija, 9. nemški jezik — nemška pesem (metoda Pojčiče učenja). Solnina za semester je din 100, za 9 tečaj din 120. Obiskovalcem jezikovnih tečajev se nudi brezplačna uporaba knjižnice in čitalnice z nemškimi revijami in časopisi dnevno od 14 do 20.

I O preiskavah napetosti z pomočjo polarizirane svetlobe je pod okriljem društva inženirjev v Ljubljani predaval v sredo zvečer univerzitetni profesor dr. A. Kral, ki na naši univerzi vodi z uspehom tudi zavod za raziskavanje materiala. Predavatelj je navzočim inženirjem teoretično in praktično objasnili osnove za eksperimentalno preiskavo napetosti z pomočjo polarizirane svetlobe. Vse tehnične konstrukcije morajo namreč imeti predpisano varnost in konstrukter mora pri svojih načrtih vedno upoštevati velikost in razvrstitev napetosti v vseh važnih konstrukcijskih delih. Napetosti se dajo izračunati s točnimi matematičnimi metodami le pri enostavnih oblikah in enostavnih obremenitvah. Pri kompliciranih oblikah in obremenitvah pa more konstrukter napetosti in njih razvrstitev le oceniti. Prav v teh najtežjih problemih se da s pridom uporabiti nova metoda, ki izkorišča preiskavo s polarizirano svetlobo. Fizikalno je ta pojav že znan nad sto let, vendar so ga v te namene v glavnem začeli izkoriščati šele po svetovni vojni in so v zadnjem času preiskave razširili tako, da se jih danes tudi konstrukter lahko s pridom poslužuje. Metoda teh preiskav izkorišča fizikalni pojav, da postanejo navadna prosojna telesa optično dvolomna, ako utrpe iz kakršnihkoli vzrokov notranje napetosti. Če postavimo tako telo med polarizator in analizator, lahko na projekcijski ravni ali pa na fotografski plošči fiksiramo geometrično mesto točk z enakim odzivnim svetlobnim žarkom. Z razmeroma enostavnimi avtomatskimi dopolnilnimi metodami pa iz tako napravljenih fotografij, lahko ugotovimo smeri in velikosti glavnih napetosti v notranjosti modelov iz homogenih izotropskih snovi. Modele so sploščka izdelovali iz sicer optično malo aktivnega stekla, sedaj pa jih izdelujejo iz bakelita in podobnih snovi, ki so za preiskave neprimerno bolj ugodne, hkrati pa lažje za obdelavo. V gradbeni stroki pridejo take preiskave zlasti v poštev za abnormalne konstrukcije, ki jih je z gradbeno statiko težko zajeti, na primer komplicirani železo-

betonski mostovi itd. Tudi pri strojnih delih, ki imajo komplicirane oblike, je ta metoda dala neprimerno boljši vpogled v stanje napetosti in s tem možnost za čim bolj pravilno konstrukcijo. Ljubljanska univerza ima eno samo preprosto napravo v fizikalnem inštitutu, ki omogoča le skromne poskuse. Inštitut za raziskavanje materiala pa bi večjo napravo že imel, če ne bi na stopile izredne razmere, ki so nabavo preprečile, tako da se danes pri nas še ne moremo posluževati ugodnosti teh preiskav. Vsi navzoči so predavatelja za njegova strokovna in izčrpna predavanja nagradili s priznanjem.

I »Gledališče mladih«, ki ga vodi režiser Sinti Zvonimir, bo v soboto 1. marca in v nedeljo 2. marca ob 8 zvečer uprizorilo v frančiškanski dvorani duhovito komedijo »Gospodar teme«. Glavno žensko vlogo bo kreirala gđ. Rajnerja. Moško glavno vlogo pa bo igral g. A. Čeko, ki se je kot igralce afirmiral že pri »Dveh bregovih«. Odlični partner bo Hugo Florjančič, ki bo pokazal, kaj tiči v njem. Oba bosta s svojo komiko poskrbela, da se bo občinstvo od srca nasmejalo. »Gospodar teme« pa bo držal ljudi v napetosti do zadnjega akta. Predprodaja vstopnic se prične danes v frančiškanski pasaji dopoldne od 10—13, popoldne od 15—18.

MARIBOR

Lepi uspehi obvezne telesne vzgoje

Tečaje telesne vzgoje obiskuje sedaj že 400 obveznikov

Maribor, 27. februarja.

Krasne zmage, ki so jih dosegli mladi obvezniki tečajev telesne vzgoje v Mariboru ob priliki tekmovalcev za prvenstvo naše banovine na Mozirski planini, so opozorile Mariborčane, da se vrši med mariborsko obrtno mladino važno vzgojno delo, za katerega naša javnost dozdaj skoraj ni vedela. Dokazi zmag so bili nekaj dni razstavljeni v trgovski izlozbi v palači Hranilnice Dravske banovine: pozlačena smučarska palica — prehodno darilo ljubljanskega župana ter štiri lepe zapesne ure s posvetilom ministra za telesno vzgojo. Ta darila si je priobčila patrula mariborskih obveznikov, ki je zasedla v patrolnem teku prvo mesto. Tudi drugo in tretje mesto sta zasedli mariborski patroli ter dobili kot darila knjige o smučanju. Pred prvenstvom so se vršile izbirne tekme za slalom pri Ruški koči ter za tek pri Treh ribnikih.

Z organizacijo tečajev obvezne telesne vzgoje — ki je naletela v Mariboru skrajna na precejšnje ovire — se je zajela obrtna mladina, ki je bila dosedaj v tem pogledu jako zanemarjena. Organizacija je izvršil referent za obvezno telesno vzgojo pri mestni občini g. Černetič s pomočjo vadijskega zbora, sestavljenega iz mariborskih športnikov. V začetku je bilo vpisanih v tečaje 250 obveznikov, telesne vaje pa jih je obiskovalo

m Izdaja krušnih kart v Koških. Občinski preskrbovalni urad javlja, da se bodo izdajale nakaznice po sledečem redu: Za Krčevino dne 3. marca, za Košake 4. marca, za zamudnike 5. marca, in sicer v krčevinski šoli. V občinski pisarni v Sv. Petru se bodo izdajale nakaznice za Trčovo in Celestrino 3. marca, za Metavo in Nebovo 4. marca, za Vodole, Malečnik in Hrenco pa 5. marca.

m Zaposlilev v krojaški obrti. V Mariboru je 230 krojačev in šivilj, ki imajo prijavljeno obrt, in sicer je krojačev 110, krojačic 70, šivilj perila 18, modistinj 17, predtiskarjev za perilo 5, izdelovalcev dežnikov 2, izdelovalcev odevi 1, izdelovalcev stenzikov 1, bandažist in roka-jevalni atelje 1. Vsi ti mojstri in mojstrinje so lani zaposljevali 291 pomočnikov in pomočnic ter 199 vajencev in vajenk; oproščenih je bilo lani 34 vajencev.

m Ljudski oder. Danes ob 8 zvečer važen sestanek na odru. Brez opravičila vsil!

m Kongregacija gospodov ima drevi sestanek ob osmih.

m Občinski preskrbovalni urad v Studenih naznanja svojim občanom, da se bodo delile izkaznice za živila za mesec marec v nedeljo 2. marca od 7 do 18 v deški ljudski šoli. Nove živilske izkaznice bodo dobili le tisti, ki predložijo pravilno izpolnjene glave prejšnjih izkaznic. Kdor pa je izgubil glavo izkaznice za mesec februar, naj se javi v občinski pisarni 1. marca ob 16.

m Turistično-propagandni film bo predvajal na »planinskem filmskem večeru« mestni turistični urad drevi ob 20 v dvorani Ljudske univerze. Predvajanje se bodo propagandni filmi kr. banske uprave: Badjurov žurnal (kozorogi, trgati na Dolenjskem itd.), Bloški smučarji, Triglav pozimi, Planica 1936 in najnovejši film o vzhodnem Pohorju. Za dijašvo bo predvajal Touring klub iste filme v nedeljo 2. marca ob 9.30 v dvorani Ljudske univerze, če pa bo dovolj zanimanja, se bo predvajanje ponovilo še

CELJE

Dr. Božinović, šef zdravilišča v Topolšnici

oproščen

Okrožno sodišče v Celju je včeraj razpravljalo o žalostnem dogodku v Zdravilišču Topolšnica pri Sošanju. Nesreča se je zgodila lani 3. maja in je zgovoren dokaz, kako težka in odgovorna je zdravniška služba. Na obtožni klopi je sedel 38 letni šef Zdravilišča na Topolšnici, doma iz Belgrada, dr. Božinović Svetolik. Obtožen je bil, da je 3. maja lani v Zdravilišču Topolšnica pri zdravljenju Zivotiča Mibajla s svojo malomarnostjo povzročil pri dajanju prvega pnevmotoraksa bolnikovo smrt s tem, da je pri tem uporabil ostro iglo, s katero je ranil pljuča, zaradi česar je nastopila zračna embolija in je bolnik v nekaj minutah umrl.

Pri operaciji so bili navzoči dr. Legiša, dr. Vrščaj, zdravnik dr. Stojadinovičeva ter bolniški se-

stri Felicija Krajčič in Sebastijana Terezija Polako. Sorodniki rajuga so obdžali dr. Božinoviča, da je on kriv nenadne smrti njihovega svojca.

Dr. Božinović se je zagovarjal, da ni pri tej operaciji prvi uporabil take igle, temveč da je to storil že večkrat pri operacijah drugod in celo v inozemstvu ter da gre le za nesrečen primer, kakor ga predvideva znanost v praksi in literaturi in da so taki primeri večkrat nezgibni tudi pri najvestnejši službi. Šef Zdravilišča na Goliniku g. dr. Neubauer in dr. Debevec, primarij za pljučne bolezni v Ljubljani, sta kot sodna izvedenca po daljši razpravi izjavila, da je dr. Božinović ravnal po predpisih vede in znanosti in da gre v tem primeru le za nesrečen slučaj. Dr. Božinović je bil na podlagi teh izpovedb oproščen vsake krivde.

Obrt odjavljajo

Današnje gospodarske razmere so zelo prizadele zlasti obrtništvo, med njimi posebno peko in mesarje. V kratkem času, ko so bile pri nas uvedene krušne karte in se je večina prebivalstva odločila za domačo peko, so bili mnogi pekovski mojstri primorani, da odpovedo obrt. Tako so odpovedali obrt na področju Zdrženja obrtnikov v Celju: pekovski mojstri Vrenko v Sušici pri Bizelj-skem, Solner v Vidmu pri Krškem, Stamec Ludovik na Vranskem, Unger v Slovenjem Gradcu, Leskovec v Slov. Konjicah, Vrečko na Bizeljskem in še nekateri drugi obrtniki. — Včeraj so imeli v Celju sestanek celjski mesarji. Pred dnevi so dosegli pri oblasti povišanje cen slanini in masti, sedaj pa skušali doseči še povišanje cen drugega mesa, kar pa je z novo uredbo o preskrbi prehrane in kontroli cen v bodoče sploh nemogoče. Mesarji se pritožujejo, da ne dobe več živine, ali pa po taki ceni, da sploh ne morejo več kupovati, ker je prodajna cena, ki je maksimirana, enaka skupni. Mesarji poudarjajo, da bodo primorani prav tako pustiti obrt, če ne bo oblast maksimirala tudi prodajno ceno pri producentih, ki naj bi se prilagodila maksimalni ceni, ker le na ta način bi bilo rešeno obrtništvo na eni strani, na drugi strani pa tudi prebivalstvu zagotovljeno meso, slanina in mesni izdelki. V nasprotnem primeru je pričakovali tudi odpovedi obrti od strani mesarjev.

Važen razglas o dodelitvi petroleja

Mestni prehranjevalni urad v Celju odslej ne bo več izdajal petrolejskih nakaznic onim družinam-gospodinjstvom, ki imajo v hiši električno napeljavo, četudi kateri prostor ne bi bil opremljen z

električno razsvetljavo. Za potrebo v obrti ali industriji se bo dodeljeval petrolej za pomožno delovno sredstvo le v najnujnejših slučajih, nikakor pa ne za razsvetljavo. Gostilne, krojači, čevljarji itd. si naj nabavijo acetilensko razsvetljavo, ker je karbida dovolj na razpolago. Upravičeni interese, katerim je petrolej nujen potreben kot pomožno delovno sredstvo, naj zaprosijo upravo državnih monopolov preko pristojne obrtne ali industrijske zbornice, da jim izda dovoljenje za nakup petroleja.

c Narodno gledališče v Mariboru bo uprizorilo v sredo, 5. marca ob 8 zvečer v celjskem Mestnem gledališču Nušičevo komedijo v treh dejanjih »Sumljiva oseba«.

c Zadrudni tečaj se prične danes ob 8 zjutraj za zadrudnike v okoliški šoli Trajal bo dva dni in ga vodi Zadrudna in Gospodarska zveza.

c Društvo kmetijskih strokovnjakov za Slovenijo je imelo v Celju svoj redni občni zbor. Člani so obravnavali stanovska vprašanja in izvolili stari odbor s predsednikom g. Kuretom na čelu.

c V Novi cerkvi pri Celju je bil v sredo praktičen tečaj za trtno vez, ki ga je priredila kr. banska uprava. Pred tečajem je imel g. Kuret kratko predavanje, nato pa so udeleženci — 70 po številu — odšli v vinograd kanonika g. Zagarja, kjer sta tečajnikom pokazala g. Kuret in Sitar praktično trtno vezavo.

c Ljudsko vseučilišče v Celju priredi v ponedeljek, 3. marca ob 8 zvečer predavanje o skrivnostih tehničnih problemov. Predaval bo univ. profesor dr. Milan Vidmar.

c Lep uspeh je dosegla ZZZ v Celju. Posrečilo se ji je, da je sklenila s usnjarno g. Kolenca Rudolfa v Sp. Retici za delavstvo v usnjarni kolektivno pogodbo.

c Na Frankolovem pri Celju sta se poročila Pšenčnik Ema iz Malih Dol in Turk Franc, po domače Škrjanc iz Spitaliča Obilo sreče!

c V župni cerkvi v Novi cerkvi sta se poročila Brezovek Dominik iz Višnje vasi in Pečnik Rozi iz Nove cerkve. Bilo srečno!

c Že drugi vagon koroze je nabavila občinska uprava v Kalobju pri St. Jurju.

c V Vojniku pri Celju bo od 28. februarja do 1. marca zadrudni tečaj. — Fantovski odsek in Dekliški krožek bosta priredila v nedeljo, 9. marca v počastitev spomina t. dr. Antona Korošca spominsko telovadno akademijo.

c Regulacija Hudinje, ki napravi vsako leto ogromno škodo, je nujno potrebna. Pred dnevi si je škodo, ki jo je napravil potok, ogledal senator g. Mihelčič in obljubil, da se bo zavzel za ta dela.

c V ogravalnici v Delavski zbornici, ki jo je odprla Zveza združenih delavcev lani na sv. večer, prihaja dnevno skoraj 100 brezposelnih, da se pogrejejo v topli sobi, dobe nakaznice za kopanje, prenočišče in toplo kosilo. V kratkem času je ZZZ razdelila v ogravalnici okrog 600 nakaznic za kosilo, 300 nakaznic za prenočišča in 80 živilskih nakaznic.

c Občni zbor podružnice ZZZ bo v nedeljo dopoldne v dvorani Delavske zbornice v Celju.

c Mladina JRZ bo zborovala v nedeljo, 9. marca v Celju na svojem rednem letnem zborovanju.

c Huda nesreča se je pripetila včeraj zjutraj na kolodvoru v Laškem. Pri nakladanju vinskih sodov se je zvalil velik sod na 54letnega Jelena Franca, upokojenega rudarja iz Laškega, in mu zmečkal levo nogo.

c O gorah Velike Britanije bo drevi ob 8. govorila na predavanju Ljudskega vseučilišča v Celju ga. Copeland Fanny.

c Mesne obratovalnice bodo po sklepu celjskih mesarjev odprte od 1. marca do 31. oktobra tudi ob nedeljah. Zastopnik trdke Benko je stavil predlog, da bi bile ob nedeljah zaprte, s čimer pa se celjski mesarji niso strinjali.

c Na Bizeljskem bo v dneh 3, 4 in 5. marca sadijski tečaj, naslednje tri dni v Artičah.

c Nov električni vod napeljujejo KDE iz Velenja v St. Pavel pri Preboldu. Napeljava bo dovršena v enem mesecu.

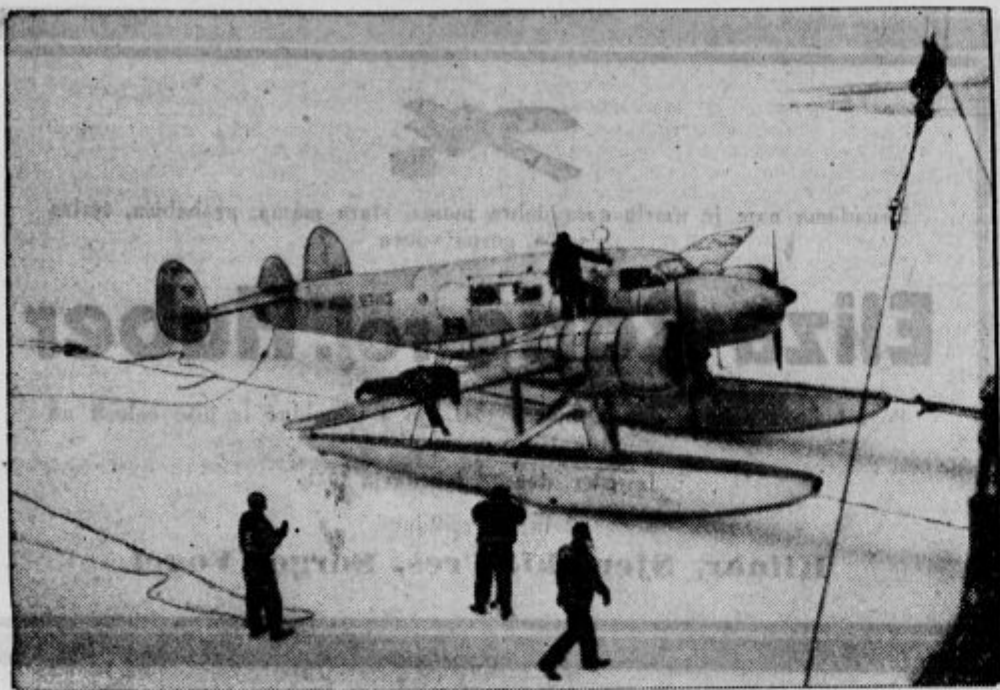
c Živinski in kramarski sejem bo dne 3. marca v Vojniku.

Bivši bolgarski minister Bazarjanov (Karikatura g. Kondorja na razstavi v palači Räte)

Šesta zemeljska celina ostane nerešena uganka

Brezuspešen konec Byrdove ekspediciije v skrivnostno deželo Antarktiko

Letalo, ki ga je Byrd uporabljal pri svoji ekspediciiji na južni tečaj.

Osem narodov se je potegovalo, da bi odkrili skrivnosti Antarktike, to je tistega dela zemeljske površine, ki leži okoli južnega tečaja. Sodijo, da je ta zemeljski del posebna celina, ki ima v sebi bogate zemeljske zaklade. Zadnja ekspediciija, ki je skušala razvozlati skrivnosti tega dela sveta, je bila Byrdova. Ta žilavi Američan je v Antarktiki uredil dve začasnimi naselbinama »Little America« in pa »Vzhodno bazo«, ki sta kakih 600 kilometrov južno od rta Horn. Ko se je vrnil v Ameriko, je pustil tam doli 59 svojih tovarišev, ki so medtem delali in čakali povratka svojega voditelja.

59 bradatih možakov, obloženih v velike ovčje košuhe, večkrat postaja pred svojimi kolibami ter s hrepenenjem zre čez mrzlo puščavo in morje, kdaj se prikaže ladja s tovariši. V naselbinama »Little America« jih je 33, v drugi pa 26. Ti možje so ostali na robu južnotečajskega ozemlja, med tem ko sta se Byrdovi ladji »Bear« in »North Star« vrnili v Ameriko. Tak je bil položaj do začetka letošnjega svečana. Ob ladji z Byrdom in drugimi tovariši vred naj bi bili pripeljali iz Amerike novih sredstev za odkrivanje tamkajšnjih skrivnosti.

Obe ladji sta v začetku novembra lanskega leta res odpluli iz Amerike. Meseca listopada se namreč na južni polobli začela pomlad. Tako je zdaj najbolj primeren čas za raziskovanje. V začetku svečana sta obe ladji srečno pripluli na mejo južnega tečaja. Toda nista prišli, kakor so možje vso zimo pričakovali, zato, da bi se delo nadaljevalo, marveč zato, da jih vzameta seboj domov v Ameriko.

Byrdova ekspediciija na južni tečaj je bila doslej najboljše organizirana in opremljena, kar jih je sploh bilo. Zato pa je veljala tudi velikanske denarje. Zdaj pa je bila v sredi dela prekinjena ter se mora vrniti domov. Ameriški senat je namreč odklonil nove kredite za take namene, češ, da ima zdaj v teh vojnih zmedah Amerika druge naloge in druge stroške, kakor pa ekspedicijo na južni tečaj. Sicer pa se zadeva z južnim tečajem zdaj nikakor ne mudi. Osem narodov je sicer tekmovalo, kdo si bo prilastil južni tečaj in njegove zaklade, toda zdaj imajo vsi ti narodi čez glavo drugih skrbi, zaradi česar se tudi Američanom ni treba preveč pehati. Ko mine vojna, bo Amerika imela še dovolj časa to zadevo sebi v korist rešiti. Za zdaj pa naj pride ekspediciija domov! To je bilo stališče ameriškega senata.

Osem narodov iskalo novo celino

Pravni položaj šestega dela sveta je doslej docela nejasen. Med tem, ko je ugotovljeno, da se na področju severnega tečaja razteza široko morje,

Mo za to, marveč so hoteli znanstveno rešiti vprašanje, ali je Antarktida enotna in sklenjena celina, ali pa jo morda kak morski preliv dela v dva otoka. Skoro vse uganke glede zemeljske površine so bile rešene, ta pa ne. Člani Byrdove ekspediciije so na saneh prišli sicer sila daleč v to zemljo ter so jo natančno preiskali, kakor so tudi z letali preleteli vse ozemlje. Nikjer niso našli kakšnega dokaza za to, da bi to celino ločil kak morski preliv. Vendar nepobitno dokazano to vendarle ni, saj so na drugi strani drugi raziskovalci: Scott, Amundsen in Ellsworth trdili, da morski preliv loči celino v dva dela.

Letalo na strehi motornih sani

Byrdova ekspediciija je imela na razpolago res vse najmoderneje pripomočke za dosego svojega namena. Kakor smo povedali, so člani Byrdove ekspediciije prevozili in preleteli vse ogromno pokrajino. Vozili so se na saneh, ki so jih poganjali velikanski Chryslerjevi motorji. Te sani so bile seveda temu primerno velike in obsežne. Člani ekspediciije so jih imenovali »snežna križarka«. V njih je prostora za več spalnic in delavnic, kjer so člani ekspediciije med vožnjo in po noči prebivali in pa delali. Sani so pokrite s trdno streho, ki je tako močna, da je na njej lahko obstajalo ali z nje odletelo letalo, ki so ga sani vozile seboj. Tako so s temi sanmi člani ekspediciije prevozili več kot 3000 kilometrov, večini v strahotnih snežnih viharjih in po obupni ledeni puščavi. Tako so preiskali skoro vso Antarktiko, seveda v glavnem na površju. Uspehi njihovih meteoroloških, geoloških in kartografskih raziskovanj nikakor niso malenkostni. Vendar vsi ti uspehi nikakor ne odtehtajo velikanskih stroškov 2 milijonov dolarjev, kar je v našem denarju najmanj 100 milijonov dinarjev.

Byrd svojo ekspediciijo zagovarja, da je že poprej povedal, da bo 5 let potreboval, preden bo mogel govoriti o glavnem uspehu svoje ekspediciije. Zdaj sta minili šele dve leti. Ko bi mu pustili še tri leta, kakor je bil načrt, bi bil svojo nalogo lahko igranje opravil. Toda ameriški parlamentari pravijo, da je bilo v enem letu tako malo doseženega, da nikakor ne morejo pričakovati v nadaljnjih letih kaj posebnega, kar bi bilo v sorazmerju s težkimi denarji. Zato ne marajo v ta namen nič več dajati, ker mora tudi Amerika računati z denarjem, ki ji je danes drugje tako zelo potreben.

Povelje se glasi: Nazaj!

Zato je vlada Združenih držav Severne Amerike, ki je financirala to velikansko podjetje, pod silo razmer velelo Byrdovi ekspediciiji, naj se vrne. Te dni se člani ekspediciije vkrcavajo z vsem materialom, kar so ga pripeljali seboj v južnotečajsko deželo.

Bela lisa na zemljevidu okoli južnega tečaja

Byrdovo taborišče na južnem tečaju.

še ne bo izginila ter bo še naprej dokazovala: Skrivnost šestega dela sveta okoli južnega tečaja ostaja še nerazvozljana. Tistih osem narodov sveta, ki so tekmovali za domnevne zaklade v skrivnostne dežele, z njimi pa vse človeštvo še čaka tistega časa, ko bo v miru lahko reševalo to skrivnost.

Kranj

Snežgulčico hočejo mnogi še in še videti. Nepreklicno zadnji predstavi bosta v soboto zvečer in v nedeljo popoldne ob 4. Sobotna predstava bo za zimsko pomoč Preprčanji amo, da bodo meščani to lepo gesto Prosvečnega društva podprli, saj je ta predstava vključena v okvir tedna, ki ga je mestni odbor za zimsko pomoč določil. Nedeljska predstava bo po znižanih cenah.

V korist »Zimske pomoči« občine Kranj prireditelj Prosvetno društvo v Kranju v soboto, dne 1. marca 1941, ob 8 zvečer mladinsko predstavo »Snežgulčica«. Čisti dobiček gre v korist »Zimske pomoči«. Vabimo cenjeno občinstvo, da se te prireditve čim številneje udeleži.

Koroška Bela

Fantovski odsek Koroška Bela je priredil dne 23. februarja 1941 smuške in skakalne tekme, katerih rezultat je sledeči: Tek na 9 km — člani: 1. Markez Ivan, 2. Kolman Franc, 3. Kozelj Anton. — Tek na 4 km — mladeži: 1. Skoklič Ivan, 2. Čop Anton, 3. Smolej Lovro. — Tek na 1 km — naraščaj: 1. Mesec Janez, 2. Šoberl Rafko, 3. Sire Andrej. — Skoki na 25 meterski skakalnici na »Kresu« — v kombinaciji: člani: 1. Markez Ivan, s skokom 20 m, 2. Kolman Franc, 18,5 m; v kombinaciji: mladeži: 1. Zidar Jože, 2. Erlih Franc, 3. Smolej Lovro; »Solo«-skoki: člani: 1. Gmajner Ivan, 2. Markez Ivan, 3. Kolman Franc, 4. Dolinar Albin. — Proga na 9 km članov je bila zelo skaklovita in naporna ter so tekmovalci prišli popolnoma premočeni na cilj — prišli so. Le pogumno naprejš!

Litija

Prosvetni večer. V petek 28. t. m. bo v dvorani litijskega ljudskega doma IV. prosvetni večer s skioptičnimi slikami, na katerem bo predaval privatni docent ljubljanske univerze dr. Valter Bohinec o »Sodobnem Egiptu«. Predavanje se bo začelo točno ob pol 8 zvečer. Prostovoljni prispevki se bodo hvaležno sprejemali. Vabljeni!

Rečica ob Savinji

Katoliško izobraževalno društvo na Rečici ob Savinji priredi v Društvenem domu v nedeljo 2. marca ob treh popoldne narodno igro »V goliških plazovih« v 7 slikah. Igra, ki je dramatizacija po povesti pisatelja Slavka Savinška, prikazuje življenje obmejnih tihotapev, ki se z neko mladeniško prešernostjo spuščajo v nevaren posel, se končno po nesreči bližnjega vnesejo in zopet poprimejo za kmetijsko delo na domači grudi. Ker je igra dober nauk in navod k ljubezni do svoje zemlje, priporočamo kar najljubše obisk k izvedbi te igre z željo, da se naš narod poprime tega, kar mu je Bog naklonil z rodovitno zemljo.

VSAK PO SVOJIM MOČEH

in zmnožnostih, najmanj pa z redno članarino pomagajmo »Slovenski straži« v Ljubljani!

Edgar Wallace

49

Zagonetna grofica

(Roman iz londonskega življenja.)

»Ali bi lahko govoril z Miss Reddle?« jo vpraša Shaddles.

Lizy stopi zbegana v stran, ga pusti noter in odide za njim po stopnicah. Vrata Mackenziejeve sobe so bila odprta in ko sta stopila v sobo, je hipoma zavladala tišina. Mr. Shaddles je gledal vse po vrsti in se smehljaj.

Loisa, ki je sedela za mizo poleg svoje matere, je začudeno vstala.

»Mr. Shaddles...«

On priklima.

Nenadoma postane Loisa jasno, da je on moral biti eden od tistih ljudi, ki jih je bil omenil pomočnik pravosodnega ministra.

»Torej ste to bili vi?«

»Da, draga gospodična, jaz sem bil. Mi smo že stoletja odvetniki roditelje Moron in sem tako tudi jaz poskušal razsvetliti skrivnosti te rodbine. Nihče do zdaj ni vedel za vzajemno zvezo... pravim do zdaj. No, pa to ni dolga povest, ki vam jo bom zdaj le pripovedoval... če dovolite?« se obrne na gospo Pinder.

Ona pritrdi.

»Pokojni grof Moron se je ženil dvakrat, začne Shaddles. V prvga zakona se je rodil njegov sin Viljem Selvin pa, ki ga vidimo tukaj, je sin njegove druge žene. Viljem je bil zelo nadarjen in časten mladenič in je služil pri nekem planinskem polku Njenega Velikanstva kraljice Viktorije. Po naravi je bil malo romantičen, in ko je srečal Mary Pinder, je bilo jasno, da...«

»Mary Pinder?« vzklikne Loisa, toda Shaddles se ni dal motiti.

»... da se je v njo zaljubil, Mary Pinder je bila takrat lepo deklet sedemnajstih ali osemnajstih let.«

»Viljem je rad potoval peš; tako je tudi dospel nekega dne v Hereford. In to ne pod svojim lastnim imenom Viscout Craman, ampak kot Mister Pinder. To je bilo dekleško ime njegove matere

Nekolikokrat je srečal mlado Mary, a ni ji povedal, kdo je pravzaprav. S posebnim dovoljenjem se je z njo oženil pod imenom Pinder. Misli je odkriti svoj položaj in svojo čast šele po poroki. Zivela sta skupaj približno mesec dni, tedaj pa je on bil nenadoma poklican domov, ker mu je oče težko zbolel. Ko je prispel na Škotsko, je našel očeta umirajočega. Podlegel je težki mrzlici. Kruta usoda je hotela, da se je okužil tudi Viljem in umrl dva dni po smrti svojega očeta. Zapustil je vdovo, ki ni vedela ne kdo je, ne kje se je zadržal.

Na smrtni postelji je Viljem povedal svoji mачehi, današnji lady Moron, da se je oženil in jo je prosil, naj pošlje po njegovo ženo. Ona pa tega ni napravila, gotovo zato, ker je zvedela, da njegova žena ne ve, kdo je on in kje je. Mladi lord Moron je umrl. Šele čez nekaj časa odide grofica v Hereford, da najde Viljemovo vdovo. Gospa Pinder je živela tatás pri neki ženski, ki ni bila čisto duševno zdrava. Večkrat je govorila, da bo napravila samomor, in zgodilo se je, da je izpila strup ravno tisto jutro, ko je lady Moron prispela v Hereford. Grofica je poiskala hišo, v kateri je stanovala Pinderjeva, in stopila vanjo. Hotela je zadovoljiti svojo radovednost in videti vdovo svojega pastirja. V neki sobi je našla ono napol blazno žensko mrtvo. Na mizi je ležalo pismo, v katerem je pojasnjevala, zakaj je napravila samomor.

Lady Moron se je naglo odločila. Nudila se ji je ugodna prilika, da za vedno prepreči morebitne zahteve gospe Pinder glede rodbinskega premoženja grofov Moronskih. Poleg pisma se je na mizi nahajal razmetan denar in dragocenosti. Naglo je zbrala vse skupaj in odnesla v sobo mlade vdove, ki je takrat ni bilo doma. Po neki Viljemovi fotografiji na kamninu je spoznala, da je to njena soba. To je bila ravno tista fotografija, ki je bila pozneje postavljena v Loisin sobo, da bi se izkazalo, ali pozna svojega očeta. Dragulje in strup je dala lady Moron v neko odprto omaro, jo zaklenila, ključ pa odnesla s seboj. Odnesla je tudi pismo, ki bi dokazalo nedolžnost gospe Pinderjeve in grofičino krivdo.

Kakor vsi veste, je bila Mary Pinder obtožena, obsojena na smrt in pomiloščena. Kazen ji je bila

spremenjena v zapor, kjer se je rodila njena mala hčerka. Neka soseda, Maryna prijateljica, je vzela deklece k sebi. Iz neznanega razloga je bilo objavljeno v časopisih, da je otrok herefordske zločinke umrl. Ta vest je umirila lady Moron. Ni se niti potrudila, da bi poizvedela, ali je kaj resnice na tem, dokler ni nekega dne slučajno izvedela, da je Loisa Reddle hčerka gospe Pinder. Kako je to zvedela, nisem mogel dognati. Mislim, da je nek njen sluga bil poznan ali celo v sorodstvu z rodbino Reddle.

Pred nekaj leti sem prejel z dokazi podprto obvestilo, da je Viljem bil oženjen, začel sem se truditi, da bi našel njegovo ženo. Po njegovi smrti sem opazil na njegovem prstancu desne roke zlat poročni prstan, ki pa je pred pogrebom izginil. Bil sem trdno prepričan, da še živi dekle, naslednica njegovega lordskega naslova in sem iskal sledi za njo. Končno sem jo našel. Bila je zaposlena v Leithu, jaz pa sem jo pripeljal v London in jo namestil v svojem uradu, da bi jo imel vedno pred očmi. Za vsak primer sem najel tudi nekega zelo sposobnega detektiva, da jo je nadzoroval. Ob neki priliki sem odkril, da grofica sluti, kdo je ona, in moram priznati, da sem se obotavljal, preden sem pristal na to, da jo grofica zaposli kot tajnico v svoj bihi. Dolgo sem se posvetoval z Mr. Dornom, dokler nisem nekega izvrstnega uradnika, sergenta Braime-a pustil služiti v grofičini hiši kot navadnega slugo. Imel je nalogo, preiskati celo hišo in odkriti, ali ni bila grofica dosti neumna in shranila pismo samomorilke.

Stari Shaddles je tu malo pomagal in šele čez nekaj časa nadaljeval:

»Ko mi je Miss Smith pokazala Dornovo pismo, sem poslal Mr. Willis na Gallows farmo. Zvečer me je obvestil po telefonu, da je z najhujšim avtom zasledoval vozilo, s katerim je bila gospa Pinder odpravljena z Gallows farme. Ko mi je naknadno spet javila, da so Mrs. Pinder, Mr. Chesney Praye in dr. Tappatt dospeli v oni dvorec, sem javil to Scotland Yardu (policiji). In preden sem prišel semkaj, sem izvedel da sta Praye in Tappatt bila aretirana v trenutku, ko sta hotela pobegniti izpred dvorca z avtom.

Grofica Moron pa ni mogla biti aretirana, ker se je ustrelila v hipu, ko so policijski uradniki

vdrli v njeno sobo. Na mizi so našli pismo samomorilke iz Hereforda in neki ključ — — —

»Zdaj sem v zelo neprijetnem položaju, draga Lizy,« reče Selvin, žalostno. »Jaz nisem lord, mislim pa, da sem vseno član rodbine Moronov. Lahko bi me sicer nazvali nekoristnega člana, toda jaz se ne srdim, ker so se stvari tako razvijale.«

»Ne bodite neumni, Selvin! Seveda je to velika razlika,« reče Lizy. »Toda, če bi me zaprosili, ko ste bili, še pravi lord, jaz pa samo navadna strojepiska... to sem, pravzaprav, tudi zdaj... ne bi mogla dovoliti, da zaradi mene uničite svojo kariero. A kakor zdaj stvari stojijo...«

Šla sta skupno po neki stazi v parku.

»Pojdimo semkaj!« reče Lizy. »Tukaj je krasna pot med grmi rododendrona in tu sem nihče ne zahaja. Tam je tudi neka lepa prikrita klop. Zdaj zjutraj tam ni žive duše; lahko bova sedla in nekoliko pokramljala...«

»To je pač najbolj zagonetno v vsej stvari,« reče Mihael, ki se je istega jutra prav tako sprehajal po parku z neko damo.

»Mislite?« vpraša Loisa, lady Moron. »Jaz pa vem še za mnogo reči, ki so še bolj zagonetne. Danes zjutraj sem na primer prejela račun od Mr. Shaddlesa za en funt in šest šillingov, kolikor ga je stalo popravilo njegovega starega »Forda«.

»A, kaj vam ni poslal nobenega drugega računa?« je vprašal Mihael začuden. »Čuden človek! Vsa stvar ga je veljala najmanj tisoč funtov. Največji del tega je izplačal meni.«

»In mislite, da je s tem vaša služba dovolj nagajena?«

»On priklima: »Za mene je dovolj velika nagrada že samo to, da mi je vaše lordstvo hvaležno.«

»Kaj se vam še nisem zahvalila?« vpraša ona poredno. »Ampak, prosim, ne govorite mi o vašem lordstvu... tega ne prenesem.«

Molčala sta, dokler nista prišla do neke steze.

»Pojdiva tukaj-le!« reče tedaj Loisa. »Spominjam se nekega lepega kotička v tem delu parka. Tam je neka klopca na senčnatem prostoru... in zdaj zjutraj tam...«

KONEC.

Otroški kotichek:

Carična Vesna

11.

Vesna je vsa upehana pritekla na gozdno jaso in se ozrla naokrog. Nikjer ni bilo zasledovalca. Sedla je v travo in se zagledala predse. Pred seboj je zagledala nizko koč. Dvignila se je in šla k njej.

12.

Pogumno je potrkala na vrata. Toda nič glasu. Carična ni vedela kaj ji je storiti. Vstopiti brez dovoljenja je ja nedostojno.

Glavna kolektura Drž. razr. loterije

VRELEC SREČE

ALOJZIJ PLANINSEK,

Ljubljana, Beethovnova ulica 14

javlja izid žrebanja z dne 27. februarja
V. razreda 41. kola:

50.000 din št.	17506,
30.000 din št.	41797,
21.000 din št.	74443, 77518,
16.000 din št.	7810, 10850, 63392, 63555,
12.000 din št.	22905, 26188, 55689, 75808, 79387,
10.000 din št.	2943, 4723, 27837, 47469, 73228,
	87105, 98570,
8.000 din št.	17870, 29151, 50305, 71275, 72614,
	72981,
6.000 din št.	10335, 20291, 20848, 25871, 37861,
	48910, 49757, 60499, 70586, 88042,
	88173, 95835,
5.000 din št.	724, 8586, 22930, 23941, 24608,
	30051, 31280, 43027, 46715, 56601,
	57947, 64861, 66295, 66739, 73183,
4.000 din št.	953, 2496, 6545, 15629, 16853,
	24999, 29258, 30048, 37850, 40255,
	42768, 44561, 47070, 48447, 53223,
	56254, 59265, 59976, 61478, 66790,
	74403, 81204, 83436, 86293, 90659,
	96285, 96405, 96457.

Nadalje je bilo izžrebanih še veliko število dobitkov po 1000 din.

Ker so bili dobitki javljeni telefonično, event. pomota ni izključena.

Prihodnje žrebanje bo v petek 28. t. m.

Vsi oni, ki so zadeli v kolekturi »Vrelec sreče«, naj srečke takoj predložijo v izplačilo.

Novim naročnikom so srečke še na razpolago.

Mali oglasi

V malih oglaših velja vsaka beseda 1 din; iztiskovniški oglaš 1 din. Debelo tiskane naslovne besede se računajo dvojno. Najmanjši znesek za mali oglaš 15 din. - Mali oglaš se plačuje tako pri naročilu. Pri oglaših reklamnega značaja se računa enokratna, 3 mm visoka politna vrstica po 1 din. Za plemenite odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Službe

Istejo:

Šivilja

vдова, vajena vsega dela, išče mesto hišnice. - Ponudbe upravi »Slov.« pod »Delavna« št. 2699.

Šivilje!

Grem v pomoč, pomagala bi tudi v gospodinjstvu. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 2700. (a)

Absolventka

trgovske akademije išče primerno zaposlenje; gre tudi za trgovsko pomočnico. Ponudbe v upravo »Sl.« pod »Inteligentna« št. 2588.

Vajenci

Vajenec

18 let star, se želi izučiti brivske obrti. - Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 2396.

16 let star fant

zdrav, pošten, s tremi gimnazijami, gre za vajenca v trgovino z meš. blagom in podobno z oskrbo v hiši. - Brglez Marija, Kokrski breg 1, p. Kranj.

Službe

Dobe:

Hlapca

zanesljivega, vajenega konj, iščem za takoj. F. Kander, Menges. (b)

Železostругarja

sprejem v stalno službo. Strojno podjetje - Ljubljana, Sv. Jerneja 18

Prodajalko

pridno, pošteno, za večji kraj na deželi in večjo trgovino, iščem. Ponudbe v upravo »Slovenca« pod »Zmožna« št. 2935. (b)

Prodamo

koks, drva tudi

I. Pogačnik

Ljubljana, Bohoričeva 5
telefon 20-59

Postrežba brezhlbna

Avto-motor

Avtomobil

kabriolet ali limuzino - samo dobro vozilo - kupim. Prednost Amerikanska, Kapiten ali Admiral in slično. - Aleksandar Radanović, Okučani.

Les

Kupim les

večjo količino, vsaj na pol suh, mehke mizarске vrste. Ivan Vejvoda - Karlovac.

Kupimo
VSAKOVRSNO
ZLATO
SREBRO - PLATINO
BRILJANTE
SHARPODE SAFIRJE-RUBINE
BISERE LTD. STARIŠKE
NAKITE TER UMETNINE
PO NAJVIŠJIM CENAM
STARA TRADICIA
Jos. EBERLE
LJUBLJANA, TYRŠEVA 2
HOTEL SLOH

Vsakovrsne

odpadke

papirja in enaj kupuje in plačuje po najvišjih cenah

B. ŽELEZNIK

trgov. vseh vrst surovin

Maribor - Pobrezje

Cankarjeva 16.

Nakupovalnica:

Kopališča ulica.

Telefon 27-43

Posestva

»REALITETA«

zavod za nakup in prodajo nepremičnin je samo v Ljubljani, Prešernova ulica 54, I. nadst. Telefon 44-20

Vinograd in hiša

v bližini Celja, naprodaj. Cena 60.000 din. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 2490.

Stanovanja

Oddajo:

Dvosobno stanovanje sončno, oddam z aprilom. Klunova 7 (Kodeljevo) c

V naši podružnici v Mariboru

dobite lahko vsa pojasnila glede inseratov!

Tam lahko plačate tudi naročnino za »Slovenca«

Nenadoma nam je umrla naša dobra mama, stara mama, prababica, sestra tašča, gospa vdova

Eliza Rörig roj. Huber

Pogreb bo v soboto, dne 1. marca 1941, ob 4 popoldne iz hiše žalosti na tukajšnje pokopališče.

Jesenice, dne 27. februarja 1941.

Zalujoče rodbine:

Klinar, Sjenieki, Ureš, Sorgo, Vogel

Potr in skrušen od najgloblje žalosti javlam vsem sorodnikom znancem in prijateljem prebitko vest, da je moja nadvse ljubljena soproga, sestra, svakinja in tota gospa

Marija Lovko roj. Turšič

soproga posestnika

po težki bolezni, previdena s svetotajstvi dne 27. februarja umrla.

Pogreb nepozabne pokojnice bo v soboto dne 1. marca ob pol 5 popoldne iz domače hiše v Begunjah na farno pokopališče Begunje. Predobro ženo ohranimo v neizbrisnem in hvaležnem spominu.

Begunje pri Cerknici, dne 27. februarja 1941.

Ivan Lovko, soprog. - Dr. Turšič Alojzij, brat; Ivanka Zafred, Uršula Švigelj, Anica Kravanja, sestre; rodbina Majaron in ostalo sorodstvo.

Globoko potrli sporočamo, da je danes zjutraj dočrpela naša ljubljena soproga, zlata mamica, stara mamica, sestra in tašča, gospa

Marija Fettichova roj. Fabian

soproga odvetnika

K večnemu počitku jo bomo spremili v soboto, dne 1. marca 1941, ob 3 popoldne iz kapele sv. Nikolaja na Zalah.

Prosimo tihega sožalja.

Ljubljana, dne 27. februarja 1941.

Dr. Oto Fettich, soprog

Milena, Majda por. Alujevič, Jela por. Domicelj, Mirko, Vida in Janez, otroci; dr. Branko Alujevič, ing. Pavel Domicelj, zeta; Peter, Marko in Andrej, vnuki in ostalo sorodstvo.

Zahvala

Za vse izraze sožalja in sočutja, ki smo jih prejeli ob izgubi našega nepozabnega brata in strica, gospoda

Adolfa Pauserja

posestnika in trgovca

se vsem najlepše zahvaljujemo. Predvsem izrekamo zahvalo g. primariju dr. Ignaciju Pauliču za njegov trud, da bi nam ohranil blagega pokojnika, častiti duhovščini s presvitlim proštom g. K. Čerinom na čelu, predstavnikom uradov in številnim lovskim tovarišem, kakor tudi vsem onim, ki so v tako obilnem številu spremili našega plemenitega pokojnika k zadnjemu počitku. Iskreno se zahvaljujemo vsem za poklonjene vence in cvetje, zahvala pa tudi vsem pevcem in godbi.

Novo mesto, dne 25. februarja 1941.

Zalujoči ostali.

Umrla nam je naša dobra mama, stara mama, sestra in tašča gospa

Uršula Kraker roj. Leskovec

previdena s tolažili svete vere.

Pogreb nepozabne pokojnice bo v soboto, dne 1. marca 1941, ob pol 5 popoldne iz hiše žalosti, Slapničarjeva ulica štev. 8, na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana, 27. febr. 1941.

Zalujoči sin Alojzij in ostalo sorodstvo.

LJUBLJANA

77.530 živilskih nakaznic imajo Ljubljanci

Vrnili so 22.470 nakaznic

V upravi mestnega preskrbovalnega urada odločajo o vseh vprašanih preskrbi in prehrani našega mesta predstavniki in predstavnice konsumentov skupno z zastopniki producentov in trgovcev. Podčrtati pa moramo, da ogromna večina ljubljanskih producentov spada med konsumente, saj Ljubljana ne odloča o cenah, ker so naši gospodarstveniki skoraj brez izjeme samo posredovalci med praviimi producenti v drugih banovinah in ljubljanskim prebivalstvom. Tudi ogromna večina naših tako imenovanih producentov mora občutiti vso pezo naraščanja cen in prenašati bremena, ki so nam jih naložili izredni časi, zato si pa zastopniki ljubljanske trgovine in tudi predstavniki naše veletrgovine in industrije v upravi mestnega preskrbovalnega urada složno z zastopniki naših gospodinj in z zastopniki konsumentov prav resno prizadevajo za koristi vsega ljubljanskega prebivalstva. Naše ženske in gospodinske organizacije zastopajo v upravi mestnega preskrbovalnega urada ga. Ina Strojansk in ga. Anica Kropivnik, naše delavstvo g. Ernest Vrhovec, konzumna društva in razne zadruge javnih nameštencev pa g. Alojzij Kocmur in g. Emil Klebl, industrijo tajnik Zveze industrijcev g. Danilo Gorjup, Združenje trgovcev in sicer trgovce na drobno zastopajo predsednik sekcije detajlistov g. Anton Verbič z g. Fr. Ka-

menškom in g. Ivanom Pezdrijem, veletrgovce pa zastopata gg. Avgust Volk in Zdenko Knez. Na zadnji seji uprave se je predsednik, član mestnega sveta g. Josip Bahovec v prvi vrsti zahvalil vsem trgovcem, ki so prevzeli razdelitev krušnih kart in to delo z velikim trudom in izgubo časa tudi odlično opravili. Marsikateri so morali zaradi te prostovoljne prevzete naloge povečati število svojega osebja ali svoje osebe zaposlovati daleč čez uro in tudi ponoči. S tem so ljubljanski trgovci izkazali veliko pomoč preskrbovalnemu uradu in napravili veliko uslugo vsemu mestnemu prebivalstvu. Živilskih nakaznic je bilo prvotno izdanih okrog 100.000, vendar se je pa to preveliko število znižalo na 77.530 krušnih kart, ker jih je prebivalstvo veliko vrnilo in s tem pokazalo mnogo moralnega čuta, da lastniki zalog ne marajo oškodovati splošnosti in odjedati vsakdanjega kruha manj srečnim. Podčrtati moramo, da visoki kup vrtnjenih krušnih kart raste od dne do dne, saj tudi lastniki skritih zalog počasi spoznavajo, kako veliko nevarnost zanje pomenijo te zaloge. Prepričali so se namreč, da mestni trošarinski oddelek mora vedeti, kdo je racionalna živila uvažal in kdo jih je kupil predvsem zaradi izkoriščanja splošnosti. Prepričali so se pa tudi, da revizije zalog zanesljivo ne bodo izostale.

Vsem Jož'cam in Jožefom

V čast sv. Jožefa, zaščitnika naše domovine in zavetnika naših družin, smo, kakor znano, sklenili zgraditi v njegovem glavnem svetišču v Ljubljani nov kamnit glavni oltar, da bi nas Bog po posredovanju sv. Jožefa obvaroval vojne in drugih družabnih nesreč. Osnova se je poseben akcijski odbor, ki je povabil vse slovenske vernike k sodelovanju. Za bližajoči se marec, ki je posvečen sv. Jožefu, se je odbor obrnil a posebno prošnjo za pomoč na vse, ki nosijo ime sv. Jožefa. In res, mnogo varovancev sv. Jožefa se je odzvalo a kakim prispevkom. Mogočni zaščitnik naj jim vse obilno povrne!

Mnogo Jožic in Jožefov pa, ki so prejeli pismo priporočilo, se še ni odzvalo. Njim vsem se še enkrat toplo priporočamo, ker se bliža praznik sv. Jožefa in se bo začel novi oltar že prihodnje dni postavljati, a je za dograditev tako lepe umetnine še precejšnja vsota potrebna.

Darovi, če ljubo, tudi v mesečnih obrokih (dobrotniki 500 din, podporniki 1000, ustanovitelji 10.000 din), naj se blagovolijo pošiljati na Predstojništvo cerkve sv. Jožefa v Ljubljani ali na ček. račun št. 17.969: Cerkev sv. Jožefa v Ljubljani.

Vsak, tudi najmanjši dar, bo hvaležno sprejet. Vsi darovalci bodo deležni obilnih molitev in sv. daritev, ki se bodo opravljale pri novem oltarju v svetišču sv. Jožefa.

Akcijski odbor cerkve sv. Jožefa.

Kino Kodeljevo tel. 41-64

Danes in jutri ob 20

Milijonski film o kralju pragozdov in skrivnostih afriške džungle

Tarzan in njegov sin

Johny Weissmüller, N. O. Sullivan

Za dodatek film

Nasmejana mladina

Magda Schneider

1 Zahvala. Najtopleje se zahvaljujem vsem, ki so spremili mojo ženo na zadnji poti, posebno pa č. duhovščini za izkazane usluge v njeni bolezni in smrti. Vsem Bog plačaj. — Boh Vinko.

1 Balinčarji na »Osojane poklanjamjo nameste venca na grob svojemu umrlemu prijatelju Antonu Jurcu, uradniku policijske uprave v Ljubljani Društvo slepih 260 din, za kar se jim Društvo slepih najtopleje zahvaljuje.

1 Tečaj nemščine nemške akademije v Ljubljani. Drugi semester se začne dne 1. marca v prostorih lektorata Beethovnova ulica 14-1. 1. Nemški tečaj obsega naslednje oddelke: 1. prvi tečaj, 2. drugi tečaj, 3. tretji tečaj, 4. literarni krožek, 5. tečaj za učitelje nemščine, 6. tehnika govora, 8. konverzacija, 9. nemški jezik — nemška pesem (metoda Pojčice učenje). Solnina za semester je din 100, za 9 tečaj din 120. Obiskovalcem jezikovnih tečajev se nudi brezplačna uporaba knjižnice in čitalnice z nemškimi revijami in časopisi dnevno od 14 do 20.

1 O preiskavah napetosti s pomočjo polarizirane svetlobe je pod okriljem društva inženirjev in Ljubljani predaval v sredo zvečer univerzitetni profesor dr. A. Kral, ki na naši univerzi vodi z uspehom tudi zavod za raziskavanje materiala.

Biš' belgarski minister Bagrianov (Karikatura g. Kondorla na razstavi v palači Bate)

Predavatelj je navzočim inženirjem teoretično in praktično objasnili osnove za eksperimentalno preiskavo napetosti s pomočjo polarizirane svetlobe. Vse tehnične konstrukcije morajo namreč imeti predpisano varnost in konstruktor mora pri svojih načrtih vedno upoštevati velikost in razvrstitev napetosti v vseh važnih konstrukcijskih delih. Napetosti se dajo izračunati s točnimi matematičnimi metodami le pri enostavnih oblikah in enostavnih obremenitvah. Pri kompliciranih oblikah in obremenitvah pa more konstruktor napetosti in njih razvrstitev le oceniti. Prav v teh najtežjih problemih se da s pridom uporabiti nova metoda, ki izkorišča preiskavo s polarizirano svetlobo. Fizikalno je ta pojav že znan na sto let, vendar so ga v te namene v glavnem začeli izkoriščati šele po svetovni vojni in so v zadnjem času preiskave razširili tako, da se jih danes tudi konstruktor lahko s pridom poslužuje. Metoda teh preiskav izkorišča fizikalni pojav, da postanejo navadna prosojna telesa optično dvolomna, ako utrpe iz kakršnihkoli vzrokov notranje napetosti. Če postavimo tako telo med polarizator in analizator, lahko na projekcijski ravni ali pa na fotografski plošči fiksiramo geometrična mesta točk z enakim odklonom svetlobnih žarkov. Z razmeroma enostavnimi računskimi dopolnilnimi metodami pa iz tako napravljenih fotografij lahko ugotovimo smeri in velikosti glavnih napetosti v notranosti modelov iz homogenih izotropskih snovi. Modele so sploščena izdelovali iz stier optično malo aktivnega stekla, sedaj pa jih izdelujejo iz bakelit in podobnih snovi, ki so za preiskave neprimerno bolj ugodne, hkrati pa lažje za obdelavo. V gradbeni stroki pridejo take preiskave zlasti v poštev za abnormalne konstrukcije, ki jih je za gradbeno statiko le težko zajeti, na primer komplicirani železobetonski mostovi itd. Tudi pri strojnih delih, ki imajo komplicirane oblike, je ta metoda dala neprimerno boljše vpogled v stanje napetosti in s tem možnost za čim bolj pravilno konstrukcijo. Ljubljanska univerza ima eno samo preprosto napravo v fizikalnem inštitutu, ki omogoča le skromne poskuse. Institut za raziskavanje materiala pa bi večjo napravo že imel, če ne bi nastopile izredne razmere, ki so nabavo preprečile, tako da se danes pri nas še ne moremo posluževati ugodnosti teh preiskav. Vsi navzoči so predavatelja za njegova strokovna in izčrpna predavanja nagradili s priznanjem.

1 »Gledališče mladice, ki ga vodi režiser Sintiž Zvonimir, bo v soboto 1. marca in v nedeljo 2. marca ob 8 zvečer uprizorilo v frančiškanski dvorani duhovito komedijo »Gospodar temec. Glavno žensko vlogo bo kreirala gd. Rajnerjeva. Moško glavno vlogo pa bo igral g. A. Čekko, ki se je kot igralec afirmiral že pri »Dveh bregovih«. Odlični partner bo Hugo Florjančič, ki bo pokazal, kaj tiči v njem. Oba bosta s svojo komiko poskrbela, da se bo občinstvo od srca nasmejalo. »Gospodar temec« pa bo držal ljudi v napetosti do zadnjega akta. Predprodaja vstopnic se prične danes v frančiškanski pasaji dopoldne od 10—13, popoldne od 15—18.

Maribor

m S ponarejenimi dokumenti čez mejo. V sredo je šel preko Maribora v Nemčijo večji transport delavcev, ki so vsi doma iz Dalmatinskega Zagorja. V transportu pa so organi obmejne policije pri pregledu dokumentov odkrili 18 ljudi, ki so se skušali vtihotapati v Nemčijo s ponarejenimi potnimi listi, dva sta imela celo ukradene potne liste, eden pa nemški potni list, za katerega je izjavil, da ga je našel na cesti. Glede ponarejenih dokumentov se bo preiskava nadaljevala, ker bodo morda odkrili zanimivo ponarejevalnico tudi drugih dokumentov.

m Žrtev kolesarja. Ko je šla 65 letna Marija Danko na pekelniško zjutraj iz Dupleka k sv. maši v Sv. Martin, je pridrvel za njo nepoznan kolesar ter jo podrl na tla. Starka je obležala z zlomljeno desno nogo ter hudimi drugimi poškodbami, kolesar pa se za ponesrečenko ni zmenil ter se naglo odpeljal naprej. Žrtev kolesarja so spravili v mariborsko bolnišnico.

Dr. Božinović, šef zdravilišča v Topolšnici oproščen

Okrožno sodišče v Celju je včeraj razpravljalo o žalostnem dogodku v Zdravilišču Topolšnica pri Sošanju. Nesreča se je zgodila tani 3. maja in je zgovoren dokaz, kako težka in odgovorna je zdravniška služba. Na obtožni klopi je sedel 88 letni šef Zdravilišča na Topolšnici, doma iz Belgrada, dr. Božinović Svetolik. Obtožen je bil, da je 8. maja lani v Zdravilišču Topolšnica pri zdravljenju Živočiča Mihajla s svojo malomarnostjo povzročil pri dajanju prvega pnevmotoraksa bolnikovo smrt, tem, da je pri tem uporabil ostro iglo, s katero je ranil pljuča, zaradi česar je nastopila zračna embolija in je bolnik v nekaj minutah umrl.

Pri operaciji so bili navzoči dr. Legiša, dr. Vrščaj, zdravnica dr. Stojadinovičeva ter bolniški so-

Najnovejša poročila

Lepe želje za prosep Madžarske in Jugoslavije

Prisrčna zdravica madžarskega zunanjega ministra

Budimpešta, 27. febr. AA. Na večerji, prirejeni v čast jugoslov. zunanjemu ministru dr. Aleksandru Cincar-Markoviču in njegovi soprog, je imel madžarski zunanji minister Bardoss naslednji govor:

Gospod ministri! Čutim posebno veselje, da izrečem prisrčno dobrodošlico Vaši ekscelenci in gospej soprog. Moji občutki so toliko bolj prisrčni, ker ste Vi prvi zunanji minister kraljevine Jugoslavije, ki nam je nudil to zadovoljstvo, da je uradno obiskal prestolnico kraljevine Madžarske. Zelo sem srečen, da sem pri tej priliki mogel stopiti v neposredni osebni stik z Vašo ekscelenco. Prepričan sem, da bo ta stik imel svoj zelo koristen učinek na razvoj vseh naših odnosov na področju politike, gospodarstva in kulture. V Budimpešto ste prišli v trenutku, ko je vreme še precej ostro in ko se pomlad šele napoveduje, toda ne čutim potrebe, da bi Vas prepričeval o tem, kako iskrena in spontana ter topla so čustva, s katerimi Vas sprejema naš narod tako v prestolnici, kakor tudi v najoddaljenejših krajih razširjene kraljevine. Naš narod v Vas pozdravlja odličnega zastopnika velike države, ki nas z njenim narodom vežejo prijateljstvo in enake ideje o svobodi in pravici — čustva, ki so globoko vkoreninjena v srcih naših narodov in ki zanje predstavljajo velik življenjski smisel.

Pogodba o prijateljstvu, ki jo je v Belgradu podpisal moj prednik, pokojni grof Czaky, nam je v zelo dragem spominu in je dokaz iskrene želje po prijateljskem, stvarjalnem in resničnem sodelovanju Jugoslavije in Madžarske, zaradi napredka naših narodov in obrambe miru v tem delu Evrope. Zavedamo se težkih nalog, kakor tudi odgovornosti pred našimi narodi in pred vso Evropo, nalog in odgovornosti, ki nam jih ta naša prepričanja vsiljujejo v časih, v katerih živimo. V tej pogodbi vidim krono prizadevanj, s katerimi je vzpostavljeno oziroma razumevanje med našima dvema narodoma. To razumevanje bo nujen element pri ustvarjanju novega reda v Evropi in prispevek k politiki naših velikih prijateljev Nemčije in Italije.

Prepričan sem, ekscelenc, da se boste vrnili domov v prepričanju, da naše prijateljstvo ni minljivo. Najzgovornejši dokaz temu je splošno zadovoljstvo, ki ga madžarska javnost občuti o priliki Vašega prihoda v Budimpešto in o čemer ste se prepričali v teku teh dveh dni. S temi občutki dvigujem čašo na zdravje Nj. Vel. kralja Petra II., na zdravje Nj. kr. Vis. kneza-namestnika Pavla in kr. namestnikov, na zdravje kraljevine Jugoslavije in osebno srečo Vaše ekscelence, gospoda zunanjega ministra in ljubeznive gospe Cincar-Markovič!

Italijanska pomoč Francu v državljanski vojni

Rim, 27. febr. AA. Stefani: Jutrišnji časopis bodo objavili dokumentarne podatke o sodelovanju Italije pri zmagi in obnovi Francove nacionalistične Spanije. V naslednjem navajamo številke, ki se nanašajo na orožje, katerega je odstopila Španiji za časa njene državljanske vojne italijanska kopenska vojska. Italija je tedaj poslala v Španijo:

1. 1980 topov, od teh 1574 malega kalibra, po večini topov kalibra 65 mm, 443 topov srednjega kalibra, večinoma 105 mm; 14 topov težkega kalibra, med njimi 5 kalibra 305 mm, 9 topov kalibra 269 mm. — 2. 10.135 avtomatskih orožij, od tega 1426 Merzerjev, 2449 strojníc, vrste »Fiat 14 in 35«; 1905 strojníc vrste St. Etienne, 9253 strojníc pušk. — 3. 240.740 orožij, od tega 219.305 pušk tipa »1891«. — 4. municijska, 7.514.387 topniških krogel, od tega 91.500 granat in 11.172 stotov eksploziva in zažigalnih snovi, dalje 824.900.000 krogel za lahke orožje, od tega 319 milij. nabojev za puške in strojnice. — 5. motorizirana bojna sredstva: 7668 mehaniziranih vozil, od tega 369 avtomobilov, 4264 tovornih avtomobilov, 149 hitrih vozil in 801 traktor, dalje 1189 motornih koles. 897 pomožnih mehaniziranih vozil in nad 6500 cistern z bencinom. — 6. inženirska panoga: 931 radiotelegrafskih postaj ter telefonskih postaj in central, 25.241 km telefonskega kabla poleg heliografov in raznih komunikacijskih sredstev, delavnic za radiotelegrafijo, gradiva za mostove in utrdbe. — 7. intendantska stroka: dobavljenih je bilo 500.000 kompletnih oblek poleg ostalih stvari in hrane.

Vrednost navedenega materiala znaša 4446 milij. lir.

Generalu Francu je bilo poslanih 768 letal, 1414 letalskih motorjev, 16.720 ton bomb, 9 milijonov 520.000 nabojev in 76.500 ton raznih drugih potrebščin za letalstvo.

Izvedenih je bilo 5320 bombardiranj, letala pa so letela skupno 135.265 ur. Vrženih je bilo nad 12 milij. kg bomb. Italijani so sestrelili 903 sovražnikova letala.

Tudi mornarica je doprinesla svoj delež, sicer na tihem, toda učinkovito. 92 parnikov je bilo uporabljenih za prevoze, 91 ladij italijanske vojne mornarice pa je sodelovalo pri vojaških akcijah ali pri premljanju drugih ladij. Vse svoje ladje je Italija

Naš zunanji minister odgovarja

Jugoslovanski zunanji minister dr. Aleksander Cincar-Marković je odgovoril naslednje:

Ekscelenci Dovolite mi, da Vam izrazim našo najglobljo zahvalo za tople besede, ki ste jih nocoj naslovili na nas, kakor tudi za zelo prisrčen sprejem, ki ste nam ga v Vaši prestolnici blagovolili prirediti. Globoko gnen nad vsemi Vašimi ljubeznivostmi, Vas prosim, bodite prepričani, da bodo te manifestacije prijateljstva z Vaše strani odjeknile po vsej Jugoslaviji in med vsem jugoslovanskim narodom, ki do vaše države in Vašega naroda goji iskrena čustva spoštovanja in simpatije.

Čutim posebno zadovoljstvo, da mi je ta obisk nudil priliko priti v osebni stik z Vašo ekscelenco, in to tembolj, ker smo danes izmenjali odobritvene listine madžarsko-jugoslovanske prijateljske pogodbe, sklenjene 12. decembra lani v Belgradu, ko je obiskal Jugoslavijo pokojni zunanji minister grof Istvan Csaky, ki ga imamo v najglobljem spominu in spoštovanju. S tem je končno in formalno oživetvorjen svečan akt, s katerim sta Madžarska in Jugoslavija, druga drugo potrdili svojo željo po skupnem sodelovanju in ki jima bo odselej služil kot kažipot v njihovih medsebojnih odnosih. V težkih časih, ki jih preživljamo, ni dvoma, da takšni odnosi med Madžarsko in Jugoslavijo predstavljajo poseben interes. Z njimi na tem področju prinašamo važen, pozitiven element soglasja in vzajemnosti, in na ta način dajemo svoj prispevek stvari miru v popolnem skladu z odločnimi težnjami naših narodov, da se izogneta poraznemu učinku in še težjim posledicam vojnih zapletljajev. Srečen sem, ko morem reči, da za temi prizadevanji naših dveh vlad stoji široka množica obeh naših narodov. To se je jasno videlo v spontanem in enodusnem sprejemu, na katerega je naletela madžarsko-jugoslovanska prijateljska pogodba na eni in na drugi strani. Nas v Jugoslaviji je zlasti veselilo soglasno sprejetje te pogodbe v madžarskem parlamentu in posebno prijetno so nas ganile prijateljske manifestacije, ki so pri tej priliki do naše države prispеле od madžarskega narodnega predstavništva.

Vse te okoliščine kažejo, da naši današnji prsrčni odnosi temelje na širokih in zanesljivih podlagah in da imajo en bistven cilj tudi v naših splošnih zunanjepolitičnih prizadevanjih. Naj bi ta naša miroljubna prizadevanja v prijateljskem sodelovanju z našima velikima sosedama Nemčijo in Italijo rodila dobre sadove v korist Madžarske in Jugoslavije ter vsega teja dela Evrope. S temi željami dvigam čašo na zdravje Nj. prsvelte vis. regenta Horthyja, modrega in velikega šefa prijateljske in sosednje države, dvigam jo za veličino in napredek Madžarske in njenega viteškega naroda, ter pijem na posebno srečo njihovih ekscelenc madžarskega zunanjega ministra in ljubeznive gospe Bardossy!

dobila nazaj, razen dveh podmornic, 4 kontratorpedov in 4 motornih torpednih čolnov, ki jih je odstopila španski vladi. Podpora, ki sta jo Španiji dala italijanski vojna mornarica in letalstvo, cenijo na približno 75 milijard lir. S sporazumom, ki je bil sklenjen s Španijo lanske leto, je bil dolg določen na 5,5 milijard lir. Ta dolg bo plačan v 24 obrokih.

Diplomatski urednik agencije Stefani v zvezi s tem piše: Današnje obvestilo je treba opraviti v zvezi z govorom, ki ga je imel Mussolini 23. febr., in v katerem je jasno povedal, koliko italijanskega orožja in municije je bilo uporabljeno zaradi poreodovanja v zadnji španski državljanski vojni. Navedene številke zgornjo kažejo pomembnost italijanske pomoči. Pomoč, ki jo je Italija dala Španiji, in italijanski napori v Abesiniji, so bili veliko breme za italijansko oboroženo silo. Po vsem tem, t. j. po vojni v Abesiniji in po pomoči, ki jo je dala Španiji, je Italija morala vložiti nadčloveške napore, da bi se pripravila na vojno, ker se je trdovratno odklanjala možnost mirne spremembe versajške mirovne pogodbe. Razmere, v katerih se je Italija znašla v letih 1938-39 po svojih naporih v Abesiniji in Španiji, so jo oprostile vseke odgovornosti za vojaški epopad. Italija je iskreno želela ohraniti mir. Zlečala si je mirnega dela na svojih tler ter je težila za tem, da prepreči svetovno žaloigro.

Angleški kurir izginil

Rim, 27. febr. Reuter: Angleško poslaništvo v Sofiji sporoča, da v ponedeljek iz Sofije poslani angleški kurir, ki naj bi potoval čez Carigrad v Ankaru z važnimi dokumenti, tja ni prispel. Je to konzularni uradnik Grenovič, po rodu Rus in naturaliziran angleški državljani, ki je služboval že 25 let pri konzulatu. Doslej so ugotovili, da ni prestopil turško mejo ter tudi ni vpisan med potniki, ki bi mejo prestopili. Verjetno je, da je nekdo zvalbil Grenoviča med vožnjo iz vlaka. Angleški poslanik je naprosil bolgarske oblasti, naj storijo vse, da se skrivnost, kam je izginil Grenovič, pojasni.

Škoda na Malti

Malta, 27. febr. Reuter: V zadnjih 24 urah je Malta doživela štiri letalske alarme. Uradno poročilo, izdano ponoči, pravi, da so sovražna letala napravila večeraj opoldne občutno škodo na imetju zasebnega prebivalstva.

V obrambo Aljaske

Washington, 27. febr. Associated Press: V Aljaske so bile danes poslane zopet tri nadaljevalne eskadrole bojnih letal. Kakor je določeno, bodo v naslednjih treh mesecih poslali na Aljaske še tri eskadrole letal. To je eporočil danes vojni minister Stimson in dodal, da so se vojaške vaje in poskusi s četami padalcev zelo dobro obnesli in da bo Amerika število padalcev čet povečala.

Sumner Welles obiskuje poslanike

Washington, 27. febr. Associated Press: Podtajnik Združenih držav Severne Amerike, Sumner Welles, se je danes sestel z novim japonskim poslanikom v USA, admiralom Nomuro, in s sovjetškim poslanikom Umanskim.

Rim, 27. febr. Stefani: Včerajšnje zdravniško poročilo o stanju bivšega kralja Alfonza, pravi, da je včeraj preživel bolnik dan v popolni otroposti, ki je neposredna posledica zaporednih srčnih napadov. (AA)

Dunaj, 27. febr. DNB: Posvetovalni odbor donavne komisije, ki zaseda na Dunaju že od 20. februarja, je včeraj končal svoja posvetovanja. — Prihodnja seja bo konec julija. (AA)

